

ELŐFIZETÉS

KELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

16 sorraon petit sor egyszer 20 fill.
napon következőnél 15 fillér

Harminc napra 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József Gherezsek ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 194.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, február 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A Kossuth-nimbusz.
- A munkásbiztosítás.
- Aradi borkereskedők fogyasztási adója.
- Szkicák becsületszava.
- A hitoktató és tanítványal.
- Kossuth és a darabontok.
- Kondor Ernő színháza.
- Kossuth Ferencről Kristóffy József.
- Ujabb támadások Lengyel Zoltán ellen.
- Aradi szocialista pártja a Kurján.
- Vadák egy albró ellen.
- Schönbergerék aradi illetősége.
- Tárca: Mig a zápor zuhog . . . Irta: Sas Ede.

A Kossuth-nimbusz.

Arad, február 19.

Uristen, mi lenne, ha egy rettenetes, a sanfranciscói vagy a kingstonihoz hasonló napon lecsapna az égből az elemek haragja, s Kossuth Ferenc azt mondaná: „Nos, igen, én hajlandó lettem volna arra, hogy a darabontokkal egy kabinetben legyek. Nem tettem volna szerelemből, hanem, mert úgy láttam, hogy csak így lehetett a békét megcsinálni.” Vajjon örökre eltakarná-e ragyogó arcát a nemzeti becsület? Vajjon a polgárok földült arccal járnának-kelnének a honban, kinnal viselvé a szégyent, amely ebből kiárad? Vajjon a külföld egy könyvbe írta bennünket a királygyilkos és a hiányos erkölcsű emberekkel? S vajjon egyszer s mindenkorra kihalna a remény, hogy Magyarország független állam legyen?

Akadémikus vitatkozás erről beszélni, mert a jó sors ettől mindenesetre megóvta Kossuth Ferencet, akár akarta meg-

tenni, akár nem. S most körülbelül egy értékű dolog, akár így volt, akár máskép. És mégis úgy látszik: annak beismerése, hogy megtette volna, nem jelentene sem csapást, sem gyalázatot. Kossuth Ferenc, ha a darabontokkal egy kabinetbe került volna, azokkal szemben ép úgy fentartotta volna, teljes épségében a maga negyvennyolcas politikáját, mint a hogy fenn kell azokat tartania most, hatvanhetes minisztertársaival szemben. Azt mondta volna: vállalkoztunk bizonyos feladatokra, amelyekhez az együttes vállalkozásunk volt szükséges; azontul semmi dolguak egymással. Az csakugyan átmeneti kabinet lett volna; míg a mostani sehogy se látszik annak. Elhiszük, hogy a darabontokkal való együttműködés nem lett volna tetszetős dolog; elismerjük, hogy a darabontok az alkotmány megtámadásával és egyéb bűneikkel elvesztették a jogcímüket arra, hogy a kormányzásban részt vegyenek. De ha voltak a koalícióban és annak sajtójában, akik magánérdekek kedvéért ezzel a kényszerűséggel meg tudtak békülni: miért lett volna tilos Kossuth Ferencnek a legnagyobb, legeslegfőbb közérdek: az ország békéje és alkotmányos rendje érdekében ehhez a kényszerűséghez alkalmazkodni akkor, a mikor a kivétező utra más mód nem kínálkozott?

Ismételjük, ez akadémikus vitatkozás. Hozzátehetjük: mindenképen csak örvedetes, hogy a megoldás nem a darabontokkal, hanem azok nélkül történt. S a darabontokat vissza nem kívánja senki. Amikor pedig nekik maguknak is az a szándékuk, hogy elfeledtessék magukat,

kívánjuk, hogy hadd sikerüljön ez nekik minél jobban.

Kossuth Ferenc tegnap a képviselőházban, ünnepiességre toborzott többség előtt kijelentette, hogy valóban, mintha ő a Fejérváry-kormány tagjaival hajlandó lett volna egy kabinetbe menni. Kossuth Ferencnek ezt föltétlenül el kell hinni. Mégis, a nyilatkozat formája, szerkezete több részt hagy annak a föltevésére, hogy a megcáfolt állítás legalján van valami, ami nem annyi, mint amennyit állítanak és mégis valami, ami innét esik a valóság sorompóján. Mért nem szabad tehát Kossuthnak őszintének lenni?

Miért? Neki magának nem érdeke. Nem hiszük, hogy ezt inkább zokon vette volna tőle a közvélemény, mint azt, hogy Polónyi Gézát saját testével védte. Hanem érdeke, létérdeke azoknak, akiknek egyedüli tőkéje a múlt bűneinek kifogyhatatlan bélyegzése, gyomlálása, kutatása. A múlt bűneit nincs mit védeni, elbukott alakjain nincs mit sajnálni. De a múlt bűneinél talán nem kevésbé kártékony az az irány, amely sokszor haszontalan időfecsérléssel akar új és új tápot adni a maga csökkenő népszerűségének, s a darabontokon lovagol. Ilyen volt a vád alá helyezés nagy színjátéka s ilyen a zárószámadásokat vizsgáló bizottság tegnapi határozata, amelylyel kimondták, hogy Fejérváry Géza nyugdíját megvonják. Mind a kettőnél nagyon jól tudták, hogy a határozat cél nélkül való. Hiszen a többség vezetői paktumban kötötték le, hogy a darabontoknak nem lehet bántódásuk. S ugyan mire való volt a kiplakátozás ha-

Mig a zápor zuhog . . .

Irta: Sas Ede.

A zivatar oly hirtelen támadt, akár a szerelmes házasság közt a perpatvar. Szántó Kálmán, a jónevű városi ügyvéd, aki aznap érkezett a Kárpátok közé, boszankodva látta, hogy első kirándulása fölöttébb rosszul sikerült. Pedig mikor a hegyi sétára indult, még csak egy parányi fekete folt mutatkozott a legmagasabb csúcs fölött. De alig, hogy a szerencsétlen kiránduló a hegyoldalba ért s a fővárosban senyvedő emberek módjára táguló tüdővel szivta magába a sűrű fenyves lehelletét, azon vette észre, hogy az édes, üdítő lehellet dühösen kapja le fejéről a kalapot. Az aranyos őszi ég egyszerre elkomorodott, az erdő szálfái recsegeve birkóztak a szélviharral s a vékony hegyi ér, mely eddig szeliden csörgedezett az utszélén s alig rezgette meg a beléhajló fűszálakat: most egyszerre megnövekedett s hatalmas ködarabokat görgetve, rohant a völgy felé, mint valami parvenü, aki sokáig alázatoskodott s aztán hatalomra jutván, ugyancsak kimutatja a foga fehérét.

— Terringettét, szepegett a fiatal férfi a szüntelenül lobogó villámlás közepett, a zivatar oly pazarul bánik a villámmal, mint egy vidéki szinigazgató . . .

Sietnie kellett, hogy valami menedékhelyre jusson az itéletidő elől. De sehol, még csak

egy hitvány cigány kunyhó sem húzta meg magát a vihartépte fák alatt. A völgy, a tarka villák seregével egészen eltűnt a zápor homályában, mely az ügyvéd urat úgy eláztatta, hogy talán még a bankók is átmedvesedtek a tárcájában. Ekkor hirtelen a villám lobbanásánál, az ut mentén egy csinos nyaralót vett észre, mely még a legszebb időben is csábítóan integetett volna az utas felé, hát még most?

Az ügyvéd minden habozás nélkül nyomta meg a kis rácsajtó villamos gombját, hogy igénybe vegye az ismeretlen házigazda vendégszeretetét, amíg a Kárpátok rossz szelleme kitombolja magát. Háromszor is kellett azonban csöngtetnie, míg végre a villa ajtaja megnyílt s az angol kerten keresztül, széles ernyő alá buiva, mérgesen sietett ki az inas, hogy a nemszeretemi vendéget bebocsássa. Szántó csöppet sem csodálkozott a legény barátságatlan ábrázatán s azért is mindjárt borraivalót nyomott a markába.

— Bocsásson be, barátom, mondta neki. Hiszen ilyen időben még a künrekedt gyilkost is be kellene házunkba eresztieni.

A legény be is vezette s mikor az előszobában végig nézett a csurom viz alakon, megessett rajta a szíve.

— Talán bejelenteném a nagyságos urnak, — mondá kegyes pártfogással. A kandalló mellett sokkal kényelmesebb lenne bevárni, a míg a vihar elvonul . . .

Szántó kapott a cseléd meghívásán, s átadta a névjegyét, a mit az be is vitt a szobába. A felelet azonban sokáig késelt. Szántó azon gondolkodott, miféle uralkodó herceg lakhatik ebben a kis kastélyban, aki őt ily körülmények közt nem akarja a színe elé bocsájtani? Végre az ajtó kinyílt s ő beléphetett a rózsaszínű nappaliba, amelynek egész berendezése a gondos s izléses háziasszonyt árulta el, aki az otthonát nagyon szereti s azt meg is akarja nagyon szeretetni. A kandallóból libegő fény ömlött az óriási, világos szőnyegre, bevilágította a háziasszony karcsu finom alakját, aki gazdag csipke dísszel elborított, halványzöld otthonkában állott egy kicsi, kerek asztalka mellett.

A szép fiatal asszony láttára az ügyvéd ur megdöbbenve tett egy lépést hátra felé. Erre a találkozásra ő éppen nem volt elkészülve s annál inkább zavarba jött, mert az urnő barátságos mosolylyal bölintott feléje.

— S kegyed . . . kegyed . . . bebocsátott engem? — tört ki végre a férfi összeszorult torkából a szó.

— I lát csak nem üzöm ki a zivatarba — a volt fejedelmet — nevetett az asszony. Lépjen kérem közelebb a tüzhöz s szárítsa meg magát, hiszen a szivacs sem szedhetne magába több vizet, mint On!

— Mindenesetre . . . nagyon köszönöm a szivességét . . . dadogta Szántó, aki nem tudott a kandalló csábjának ellenállani.

tározata, holott a nép hónapok óta hiába várja azokat a megbélyegző plakátokat? Hát arra, hogy a közvéleménynek újra meg újra eszébe idézzék a törvénytelen korszakot, mielőtt az a jelen sivársága fölött való jogos elégedetlenségét fejezné ki.

Ez a kicsinyes politika az oka, hogy Kossuth Ferencnek nem szabad őszintén, vagy mondjuk: egészen nyitnak lenni. Mert ha kiderülne, hogy Kossuth Ferenc hajlandó lett volna három darabantál egy kormányban lenni, — a mit a politikai szükség, egy átmeneti kabinetben, talán megindokolhat — egyszerre elveszítene a talajt lábaik alól azok a liliputi politikusok, a kiknek minden tudománya, államférfiúi hozzáértése, erkölcsse, érdeme és élettrajza: a darabont-ölés. Érdemnek mindenesetre érdem volt; de egymagában mégis kevés ahhoz, hogy örök helyet adjon valakinek a politikai élestárban.

Kossuth ezt megtehetné elvbarátainak, akiknek mindenáron szükségük van rá, ha valami egyéb nem szenvedne általa: a *Kossuth-nimbusz*. És ez nem üres glória, nem a multból visszaverődő, pusztá fényzővedék. Benne van az a szellemi örökség, amely a nemzetre maradt, s a melyet soha nem lohadó törekvések, harcokkal kell megbecsülni. Benne van az erő, amely az önállóság felé vezető uton az akadályokat leküzdí, s az utmutató a jövőre nézve. Ez a nimbusz ma még Kossuth Ferenc nevével elválaszthatatlan. A nimbusz nemcsak az övé, hanem a nemzeté: mégis, a mi bántódás Kossuth Ferenc tekintélyét éri, az ezt a becses nemzeti kincset is megviseli.

Már pedig ez egyre szaporábban esik meg A mikor Kossuth Ferenc nyíltságában kezdenek kételkedni; amikor Kossuth Ferencnek a pártjabeliek kedvéért kinosan kell vergődnie a neki szögezett átlításokkal szemben; a mikor Kossuth Ferenc a maga tekintélyével apró, üres emberek érvényesítését teszi lehetővé; a mikor ezzel még Polónyi Géza bűneit is mentesíteni akarta: akkor mindig elhomályosít egy darabot a Kossuth-nimbusz vakító fényéből. Magányi jelét adta Kossuth

Ferenc annak, hogy gyenge, könnyen befolyásolható ember, a ki nem lát keresztül a hízlekedők olcsó szítáján. S ezért esik meg, hogy a maga értékét teszi gyakran kockára azok kedvéért, akik a kegyébe csempészték magukat.

A nagy emberek magánélete sem olyan nebenségre, mint a közönséges halandóké. S ezért nincs különös abban, ha a Kossuth Ferenc puha kényelme, politikai udvara láttán az emberek önképtelenül a Deák Ferenc és Irányi Dánielnek puritán egyszerűségére gondolnak. Bizony, Kossuth Ferencnek, a pártvezérnek is ilyennek kellett volna maradnia: függetlennek nemcsak programjában, de függetlennek a saját hiúságával, a maga táborával, barátaival és talpnyalóival szemben is.

A munkásbiztosítás.

Elvetett módosítások.

A képviselőház ülése.

Aradi Közlöny, taviratt értesítése

Arad, február 19.

Minden padosorban alig ül egy-egy ember, amikor *Justh Gyula* megnyitja az ülést. Ma még csak aktaletételre sincsen remény s az ennyire száraznak ígérkező ülést kerüli a tapasztalt törvényhozó. A Ház különben folytatta a munkásbiztosítási törvényjavaslat részletes tárgyalását. A vitát élénkítette az a heves és részleteiben nagyon érdekes szövevény, mely *Szki-csák Ferenc* tót nemzetiségi képviselő s a néppárt között lefolyt. Erről lapunk más helyén adunk részletes tudósítást.

(Uj képviselő.)

Justh Gyula elnöki előterjesztései között be-mutatóra került *Weisz Julián* új németbogsáni képviselő mandátuma. Kiadták az igazolási állandó bizottságnak. Egész csomó kérvény érkezett a katolikus papok kongruájának rendezése dolgában is. Az elnöki előterjesztések után jött be *Weisz Julián* a terembe, ahol szíves ovációkkal fogadták.

A mentelmi bizottság szombaton tárgyalta le *Lengyel Zoltán* bejelentését mentelmi sérelme dolgában. A bizottság jelentését ma *Hédervári Lehel* terjesztette a Ház elé. A jelentést kinyomatják és napirendre tűzik.

az átázott vándornak. A vándor megköszöni szépen s holnap reggel elutazik innen, hogy ne kelljen önnel találkoznia.

— Nono, kedves barátom, ne fogja föl a dolgot olyan tragikusan. Abban igaz van, hogy ne beszéljünk a multakról. Ami történt, meg történt, tán csak álom volt az egész... Hiszen én nem is haragszom már önre, megbo-csátottam mindent, mert teljesen ki vagyok békülve sorsommal.

Es ezzel elégedetten nézett körül a kényelmes szobában, amelyből még egész sor gazdagon berendezett helyiségen lehetett végig látni. Keresztes Dániel ur valóban kedves kis nyári fészket tudott a feleségecskéjének rakni, a meglehetősen eladósodott fiskális ur jövedelméből nem igen tellett ilyesmire. Az asszony bizonyára nagyon boldog a bankigazgató oldalán s puha kezeivel becézve simítja le homlokáról a váltóbirálás-okozta gondolatokat. Olyan szépen, idyllikusan unatkozhatnak együtt — sugta Szántónak egy maliciózus gondolat.

— Azonban ön kénytelen lesz megismerkedni a férjemmel is — mondá Keresztesné. — Minthogy egészen idegenek vagyunk egymásra nézve, ez nem lehet önnek kellemetlen.

Alig ejtette ki a szavakat, amikor nyílt is az ajtó s a bankigazgató belépett. Szántó szemben találta magát a negyven éves, igen jóra való arcu, derék uri emberrel, aki már a cselédtől értesült, hogy vendégük érkezett s azért nyájasan sietett üdvözlésére.

(A munkásbiztosítás és a magánleltizviselők.)

AZ 1. szakasznál *Gratz Gusztáv*: Már az általános vita során mondott beszédében kifejtette azt az álláspontját, hogy a munkásbiztosító intézet csak akkor lesz áldásos, ha minél több réteget vonnak bele. Eppen azért határozati javaslatot nyújt be, hogy a munkásbiztosítás kiterjesztessék az ügyvédi, körjegyző és műszaki irodák alkalmazottaira. (Helyeslés.)

Elnök: A vitát bezárja.

Szatmári Mór előadó: Röviden reflektál a vita során elhangzott beszédekre s arra kéri a Házat, ne fogadja el *Baloghy Ernő* határozati javaslatát. (Helyeslés.)

(A mezőgazdasági munkások.)

Darányi Ignác földmívelési miniszter: Magáéval teszi a vita során elhangzott azt az óhaját, hogy a biztosítás áldása a mezőgazdasági munkásokra is kiterjesztessék. Amde ezeknek a helyzete egészen más, mint az ipari munkásoké s így a jelen törvény keretében nem fogadhatók. Megnyugtítja azonban a Házat, hogy rövid időn belül törvényjavaslatot nyújt be a mezőgazdasági cselédek és munkások biztosításáról. (Eljenzés.)

A Ház az első szakaszt megszavazza. A határozati javaslatokat elveti.

(A cselédek biztosítása.)

A 2. szakasznál *Gratz Gusztáv*: Határozati javaslatot nyújt be, hogy a biztosítás körébe a házi cselédek is bevonassanak. (Helyeslés.)

Elnök: A vitát bezárja. Kéri a Házat, elfogadja-e változatlanul a 2. szakaszt?

Felkiáltások: Igen! Nem!

Elnök: Elrendeli a szavazást. (Megtörténik.) Minthogy a többséget nem lehet megállapítani, elrendeli a szavazatok megszámlálását. (Megtörténik.) Minthogy a jegyző urak előadásából azt látom, hogy a Ház nem határozatképes, az ülést negyedórára felfüggesztem. (Derülttség.)

Szünet után az elnök az ülést újból megnyitja és elrendeli a szavazást. A Ház többsége a szakaszt *Gratz Gusztáv* határozati javaslatának elvetésével változatlanul elfogadta.

(A kereskedelmi alkalmazottak.)

A 3. szakasznál *Lányi Mór*: Módosítást nyújt be, hogy a kereskedelmi alkalmazottak is bevonassanak a biztosítás körébe. (Helyeslés.)

A 4. szakasznál *Pető Sándor*: Határozati javaslatot nyújt be, hogy a biztosítás kiterjesztessék a gazdasági gépeknél dolgozó kisiparosokra is.

Szterényi József államtitkár: Ellenzi úgy *Lányi Mór*, mint *Pető Sándor* határozati javaslatát.

Mezőfi Vilmos indítványozza, hogy a bal-felsőbiztosítást terjesszék ki mindazokra, akik betegség esetére biztosítandók.

— Ne gondolja azt, hogy valami nagyon sajnálom — folytatá felig komolyan, felig tréfásan az asszony — De ha ilyen csurom víz állapotban marad, tönkre teszi butoraimat s a szőnyegemet.

Szántó észrevette, hogy hallatlan komikus helyzetben került össze a volt feleségével, akitől egy évi házasság után elvált, mert nem tudtak megférni egymással, a hogy mondani szokás. — A hibát mindegyik a másikban találta — annyi bizonyos hogy ha együtt voltak, vagy pörlekedtek, vagy ami még sokkal rosszabb, szörnyen unatkoztak. A férj unalmasnak találta az asszonyt, mint egy kopár hegycsúcs, a nő hidegnek a férfit, mint az északi sarkot. S a házasságnak, amelyben pörlekednek, még nem mindig elválás a vége, de azok a házaselek, akik négy szemközt unatkoznak, többnyire elválnak egymástól...

Az elvált asszony érezte, hogy a sors most kényre-kegyre kezébe adta a férfit bosszút állhat rajta kegyetlenül. Ki is akarta a helyzetet aknázni fenéig.

— Vagy talán maga azt hiszi, hogy nem szolgált rá a multban arra, hogy most menedéket adjak önnek az eső elől? — kérdezte s mosolygott, hogy a szemrehányás élet elvegye.

A férfi merészen szembe fordult vele.

— Lujza! Ha így folytatja, teremtuccse visszamegyek a viharba! Hagyjuk a multat s viseljük magunkat úgy, mintha sohasem láttuk volna egymást. On *Keresztes Dániel* né urnő, akit én még sohasem láttam s aki menhelyt ad

— Szántó Kálmán, mutatta be a vendégét a felesége.

Keresztes ur az első pillanatban nem tudta, hogy dühösen kelle ez alakra néznie, vagy még édesebben kelle rá mosolyognia, neje tehát sietett őt kisegíteni a zavarból.

— Különös találkozás biz ez, kedves öregcském. Az elvált férj és utóda a novellákban pisztolylyal, vagy egy száll karddal a kezében szokott egymással találkozni. Ti pedig itt találkoztok a vacsorázó asztal mellett. Hát nem sokkal mulatságosabb ez, édes öreg mókusom?

Az öreg mókus tényleg igen mulatságosnak találta az ötletet, kivált, mert bájos felesége szép gömbölyű karjait a vállára fonta. Kezet nyújtott elődjének és természetesen találta, hogy az ő vacsora idejük elérkezvén, a vendéget, kit a véletlen szeszélye a házukba sodort, nem hagyhatják a mellékszobában élni, szomjan gubbaszkodni.

Szántó eleinte szabadkozott, de őt is ingerelte a furcsa helyzet s csak attól félt, hogy valami vigjátékiro megtudja s szinpadra viszi ezt a bohózas jelenetet. Azonkívül a dusan megterített asztal is ellenállhatatlanul vonzotta, elég az hozzá, hogy pár perc múlva a házaspár asztalánál találta magát, gyönyörű virágbokréták, csillogó ezüstneműek közepette, kívánatos sülték, gyümölcsök s a volt felesége szomszéd-ságában.

Meg kell adni azonban, hogy az asszony csöppet sem tartózkodott előtte egészen úgy viselte magát, mintha férjével négy szemközt köl-

A Ház Pető és Mezőfi indítványait elveti. Hajdu Frigyes indítványozza, hogy mindenki fölvétesse a segítő pénztárba, akinek évi fizetése a 2400 koronát, vagy napidija a 8 koronát meg nem haladja.

(Az önálló iparosok.)

Ernszt Sándor indítványozza, hogy az önálló iparosok is beléphessenek a pénztár tagjai közé, ha segédszemélyzettel dolgoznak. Lázár Pál csekély módosítást ajánl a javaslaton.

Szterényi József államtitkár ellenzi Hajdu és Ernszt indítványait, mire Hajdu visszavonja a magáét.

A Ház Ernszt indítványát elveti.

(A vasutasok.)

Pető Sándor a baleset által sújtott vasuti alkalmazottak érdekében ad be indítványt, a mely a nyugdíjigény megállapítására vonatkozik.

Kossuth Ferenc magát az eszmét, amelyet Pető megpendített, helyesli, de szabatosabb formába kell önteni.

Batthyány Tivadar gróf hosszabban akar szólni a tárgyhöz, amiért kéri, hogy beszédét holnap mondhassa el.

A Ház megadja az engedélyt, mire az elnök berekeszti az ülést.

Aradi borkereskedők fogyasztási adója.

Küldöttség a pénzügyminiszteriumban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Müller Károly országgyűlési képviselő, mint megírtuk, az aradi borkereskedők küldöttségét vezette tegnap a pénzügyminiszteriumba. A küldöttség annak kieszközölése végett járt a miniszteriumban, hogy az aradi borkereskedők ne fizessék a fogyasztási adót úgy, mint a kicsiben eláruló kereskedők. A pénzügyigazgatóság ugyanis azt akarja, hogy a fogyasztási adókezelőség állandóan ellenőrizze a bor-

Kende Artur, Ransburg Sándor, Szabó Zoltán és Zikó János fogyasztási-adófelügyelő. A deputáció tegnap délelőtt tisztelgett Stuckheil Gusztáv miniszteri tanácsos előtt, akinek Müller Károly orsz. képviselő mutatta be a küldöttség tagjait.

A küldöttség szónoka Bing Béla volt, aki arra kérte a miniszteri tanácsost, hogy ne legyen béklyó a borkereskedőkre azzal, hogy a pénzügyigazgató óhaja szerint a borkereskedők készleteiről és az időközben történő változásokról pontos kimutatásokat vezessenek. Ez az eljárás egyenlő volna a borkereskedők állandó ellenőrzésével és előállana az, hogy a fogyasztási adókezelőség személyzetét emelni kellene, ami a pénzügyminiszterium budgetjét érzékenyen terhelné. Előállana továbbá az is, hogy a borkereskedelem forgalmasságát lehetetlenné tennék. Nincsen indokolva a pénzügyigazgatóság részéről megnyilatkozó bizalmatlanság, mert nem fordult elő eset még arra, hogy a borkereskedők visszaélést követtek volna el és az egyezséget be nem tartották volna.

Stuckheil Gusztáv miniszteri tanácsos erre kijelentette, hogy átérzi a borkereskedők igazságát és távol áll tőle, hogy a borkereskedelmet megbénítsa. Egyébként a borkereskedők méltánylandó óhaját megfelelő helyen tolmácsolni fogja.

Löcs Rezső arra hívta fel a miniszteri tanácsos figyelmét, hogy a borkereskedelem karöltve jár a bortermeléssel. A borkereskedelem megbénításával megakasztják a borkereskedelem fejlődését s ezzel a város érdekeit is sértik.

Stuckheil miniszteri tanácsos megígérte, hogy ha a város meg tud felelni az ellenőrzés kötelességének, akkor eltekint a pénzügyigazgatóság intézkedéséről.

A küldöttség tagjai ma délben érkeztek vissza a fővárosból.

TÁVIRATOK.

Tizenhét halalos ítelet.

Bécs, február 19. (P. T. Ü.) Ma fejezte be a haditörvényszék a tukkuni zendülés bűnpörének tárgyalását. A zendülés még január 1-én kezdődött. 17 vádlottat halálra, egyet nyolc évi börtönre, 45-öt pedig hosszabb-rövidebb ideig tartó kényszermunkára ítélték, 12 vádlottat felmentettek.

nagykereskedőket, de ezzel az eljárással a pénzügyigazgatóság egyrészt lehetetlenné tenné a borkereskedelem forgalmasságát, másrészt megingatná a borkereskedőkbe helyezett bizalmat.

Minthogy a város érdekeit is érinti ez az ügy, a város részéről Löcs Rezső tanácsnok vett részt a küldöttségben, amelynek tagjai voltak: Bing Béla, Bing János, Domány János,

tené el a pompás estebédjüket. Az ő estebédjük pedig olyan volt, aminőnek a velencei Capello neró egy fülkéjében lehetett tanuja az ember. A menyecske a legjobb falatokat becézgetve rakta az igazgató ur tányérjába, az inast, aki különféle cifra vignettás borokkal körülöttük sürgölődött, mindig megelőzte, ő töltött férjecskejének s csillogó, pajkos, nedves szemmel szólította fel őt kocintásra. Az igazgató persze, minden ilyen poharat olyan gyönyörűséggel hajtott föl, akár Antonius a Cleopátra kelyhét, amelyben a nilusmenti istenasszony a fülbevalója kincseket érő gyöngyét olvasztotta föl. Homlokán rózsás felhő derengett s széles jó kedvében nemcsak a kedveskedő, simuló asszonyra, de szomszédjára is mindig ragyogó tekintettel nézett, mintha azt mondaná: Az ördögbe is, minek csinál az ur olyan keserves arcot?

Mi azonban csöppet sem fogjuk csodálatosnak találni, ha Szántó urnak sem, az aranyos husu, dión hizlalt kappan, sem a verőfényes spanyol fensikok fekete nektárja nem izlett. Láttá, hogy ez az asszony kiszámított játékot üz, hogy őt megkinozza, azért becézgeti úgy a férjét, mintha nászlakoma után most töltenék el az első vacsorájukat. De viszont éles, fájdalmas törként hatott szívébe az a felfedezés, hogy az igazgató urat ez a dédelgetés legkevésbé sem látszik meglepni. Az igazgató ur tehát szokva volt ehhez; az igazgató urnak s az ő elvált feleségének másfélévi házassága tehát a legboldogabb bukolikus költemény. S

Szántó szívébe mindinkább gyökeret vert a meggyőződés, aminek gondolata őt a magabizáltság ritkább perceiben már annak előtte is gyötörte: hogy az ő elváltuknak, az ő boldogtalanságának kizárólag ő az oka. Ő hanyagolta el, ő sértette vérig a ridegségével, a legényes mulatózáival, kicsapongásaival ezt a remek, észvesztően bájos asszonyt, aki ime, ezzel az egyszerű, jámbor nyárspolgárral boldog tud lenni.

Az ebédnek vége volt. Fölszolgálták a nagyszerű fekete kávé, amely még egy arabiai kávégurmand inyét is kielégíthette volna: az igazgató ur oda nyújtotta vendége elé a drága skatulyát, amelyben gigerli-pálcákra emlékeztető ezüst és aranyrudacsok pihentek. Ő maga boldog családi életének trónjára, a ringó hintaszékbe ült s átláthatatlan füstfelhőkbe burkolta magát. S mikor a felesége pár percre kifordult a szobából, mintegy elfeledkezve arról, ki a vendége, gyöngéd bensőségtől reszkető hangon rebegé:

— Az Isten is megáldott ezzel az asszonnyal! Végtelenül boldog vagyok vele.

Szántó csaknem fölszisszenve nézett a háziurra. Ugyan? Olyan együgyű ez az ember, hogy nem veszi észre szavának kegyetlen fölláncját? Vagy pedig őt akarja gonoszul bosszantani, az elvált férjet?

Az igazgató azonban nem tudott pár percig sem létezni imádott asszonykaja nélkül. Bocsnatot kért vendégétől s ő maga is távozott, hogy feleségét behívja. Szántó egyedül maradt.

Szkicsák becsületszava.

A néppárt és a tótok.

Kinos leleplezések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 19.

Régi dolog, hogy a néppárt mindig kacérkodott és paktált a felvidéki pánszlávokkal. Rendszerint be is csapta őket, csak Szkicsák Ferenc volt az egyetlen kivétel, aki rávaszabb tudott lenni és ő csapta be a néppártot. Ezért keményen neki is rontott legutóbb Hencz Károly, a néppárt hevesvérű fiatal tagja, kinek támadására a képviselőház mai ülésén válaszolt Szkicsák Ferenc.

A tót képviselő igen érdekes, pikáns, sőt kinos leleplezéseket is tett a néppárt és a tótok összeköttetéséről, amiért aztán ismét neki rontott a néppárt egy másik tagja: Szmrecsányi György, kitől az elnök végül megvonta a szót.

A Ház ülésének erről a részéről következő tudósításunk számol be:

Szkicsák Ferenc: Személyes megtámadtatás címén kér szót. Hencz Károly tegnap azt mondotta, hogy ő elveszítette azt a jogát, hogy állításait becsületszavával megerősíthesse. (Helyeslés.) Hát erre ő nem reflektál. De vajjon van-e politikai becsülete Szmrecsányinak, aki a zsebkendő lobogtatás idején a szabadelvű párt tagja volt? (Mozgás.) Kristóffy annak idején azért irt érdekében, hogy a bíróválasztások a törvény szerint folyjanak le. (Nagy derűtség.) Árvamegye főispánja igenis ragaszkodott állásához. Annyira, hogy reverzálisokat szedett a vármegye vezető embereitől, hogy nem törek-szenek az ő állására...

Szmrecsányi György: Nem igaz! Ne hazudjék!

Szkicsák Ferenc: Ilyen reverzalist Szmrecsányi is adott 1905-ben. (Derűtség.) Az árvai főispán nemcsak tőle, hanem...

... is vett reverzalist, hogy nem akar képviselő lenni...

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ez már nem védekezés a személyes megtámadtatás ellen.

Szkicsák Ferenc: Föltéve, de meg nem engedve, hogy igaz az, amit nekem amputálnak (Harsogó derűtség.) igenis, én hajlandó lettem volna a

A különös ebéd minden benyomása kábítóan zsongott a fejében. Ugy érezte, hogy őt is elérte az elvált férjek tragédiája: szerelmes lett a volt feleségébe. Es egyre azt kérdezte magától: Valóság-e ez a boldog élet, vagy az ő megkínzására eljárt az igazság?

Akkor tekintete a kis asztalra tévedt, amelyre a menyecske távozóban egy könnyű fehér se-lyem sált dobott, hogy a kíváncsi szemek előtt elfedjen ott valamit. Szántó odalépett s felfedte a lepelt.

Mintha csak kérdésére kapta volna meg a feleletet.

A dolgozó asztalkán egy várva-várt babynak remegő gonddal készített kelengyéje: apró, horgolt ingecskék, kék szalagos főkötőcskék heverték...

A zivatar még most sem szűnt meg teljesen, de Szántó doktor nem törődött vele. Mint akit szeges korbáccsal kergetnek, menekült ebből a számára kárhóztos paradicsomból. Mikor a kertajtóhoz ért, az inas lenkendezve futott utána:

— Nagyságos ur, benn felejtette a felöltőt!

— Nem baj, magának ajándékozom, barátom — lihegte s iparkodott odább állni, nehogy még valahogy visszahívják.

Az itéletidő veszedelmes hangversenye egyre zúgott. A villám Szántótól mintegy tizenöt méternyire repesztett ketté egy hatalmas fenyőszálat. Az elvált férj záporverten futott lefelé a nyaktörő hegyi ösvényen...

néppártot támogatni, ha az eredeti programját föntartja. Hencz azzal vádolta, hogy nemzetiségi izgatást üz. O sohasem izgatott, hanem elfogadta a néppárt eredeti programját. Felolvas egy levelet, melyből kitűnik, hogy a néppárt összeköttetésben állott a tót izgatókkal. A levélben azt kérdik Hlinka-tól, hogyan lehetne előfizetőket gyűjteni a tótság körében az Alkotmány részére? Ezt a levelet Ernst Sándor írta . . .

Felkiáltások a néppárton: Ez már nem személyes kérdés!

Elnök: A képviselő urnak joga van szavahihetőségének igazolására ezeket elmondani. (Derűtség a függetlenségi párton.)

Szkicsák Ferenc: Kijelenti, hogy Rakovszky István is intézett levelet Hlinkához. Elmondja, hogy Hlinka irt levelet gróf Zichy Nándornak, a néppárt vezérének, melyben megkérte: hasson oda, hogy az Alkotmány ne támadja a pánszlávokat. Zichy választ is irt, melyben kijelenti, hogy már intézkedett az Alkotmány szerkesztőségénél, hogy ne bántsa a pánszlávokat. Rakovszky István 1900-ban Hlinka, Jancsek és Gregus tót nemzetiségi izgatókkal közös gyűlést tartott. Mindezekkel azt óhajtja bizonyítani, hogy a néppárt eredeti programja nem zárta ki a pánszláv izgatókat. Ezután a petitio visszavonása mellékkörülményeivel foglalkozik. A néppártnak adott reverzális a becsületét nem érinti, mert a függetlenségi párton is vannak, akik az ellenkező oldalon ültek. Ő már 1905-ben kilépett a néppártból, tehát 1906-ban elmondhatta azt, amit elmondott. Kérdi, alkotmányos dolog-e, hogy az árval főispán egy képviselő politikai magatartására reverzalist kérjen? Ünnepelesen kijelenti, hogy ő és pártja föltétlenül tisztelettel viseltetik a magyar államészme, a magyar nemzetiség . . .

Felkiáltások: Rendre! Rendre!

Szkicsák Ferenc: . . . a magyar nemzet iránt s kijelenti, hogy az ellen nem izgat.

vendéglő összes helyiségeiben, Bódy Bódogné urasszony védnöksége mellett, hangversenynyel egybekötött táncestet rendez. Ugy a hegyalján, valamint városunkban is oly nagy érdek lődés mutatkozik az estély iránt, hogy annak sikere máris biztosítottnak látszik.

Kossuth Ferencről Kristóffy Józsefign.

Ujabb leleplezések a békekötés titkaiból. — Barabás borderója. — Darabantok a függetlenségi kormányban — Kossuth elfogadta a haladópartiat. — A néppárt es az alkotmánypart csatlakozása.

— Az Arad: Közlöny tudósítójától. —
Arad, február 19.

A Budapesti Napló, amely mögött tudvalevőleg Vészi József áll, ma folytatja a pikáns leleplezéseket a békekötés titkaiból. Kijelenti, hogy teljesen hitelesnek bevált forrásból meríti a leleplezéseket, olyan forrásból, amelynek a békekötés előzményeiről közvetlen és személyes tapasztalásai és tudomásai vannak.

Ez az ujabb közlés megerősítése akar lenni annak, hogy Kossuth Ferenc igenis hajlandó lett volna haladópartii miniszterekkel átvenni a kormányt és csak az utolsó pillanatban történt, hogy a néppárt és az alkotmányt elfogadván az általános választói jogot, az egész koalíció vette kezébe a kormányzást és így kiestek belőle a darabantok.

A B. N. ujabb közlése a következő:
A Vörös László kombináció meghiusulása után, március utolsó napjaiban Méray-Horváth egy délutánon megjelent a belügyminisztériumban és sürgősen kívánt Kristóffy miniszterrel beszélni. Az audienciát megkapta. Így szólt Kristóffyhoz:

— Hozom a békét, kegyelmes uram. A függetlenségi párt hajlandó a békekötésre.

Kristóffy erre azt felelte, hogy mielőtt e békeajánlatnak Fejérvárynál való közvetítésére vállalkoznék, előbb személyesen kellene Barabással beszélnie. Barabás elismerte a borderó hitelességét, kijelentette, hogy a jegyzék Kossuth Ferenc tudtával és hozzájárulásával készült s hogy Kossuth a benne foglaltakat állja.

Erre Kristóffy a következő nyilatkozatot tette:

— E szavaid alapján készséggel vállalom a közvetítést. Megyek tüstént Fejérváryhoz. Hiszem, sőt tudom, hogy sikerül őt a dolog számára megnyernem.

Mielőtt a két férfi egymástól elbucszott volna, Kristóffynak volt még egy szava Barabáshoz:

— Vidd meg Kossuth Ferencnek egy visszavonhatatlan kijelentésemet. A jegyzékben három olyan 67-es miniszterről van szó, akik hivei az általános titkos választói jognak. A 67-es pártok — az egyetlen haladópart kivételével — egytől-egyig ellene vannak mind e ma napig az általános szavazati jognak. Ez tehát azt jelenti, hogy az a három miniszter közülünk kerülne ki. Hát én ezennel ünnepelesen és visszavonhatatlanul kijelentem neked és Kossuth Ferencnek, hogy én mindenesetre viszsza lépek. *Hadd legyen én az első áldozat.*

Barabás Béla nem titkolta megkönnyebbülését s becsületes őszinteséggel megvallotta, hogy ez a kijelentés félretolja a béke utjából az egyik legnagyobb akadályt.

Másnap reggel félnyolc órakor Barabás megjelent Kristóffynál s magával hozta Kossuth Ferencnek következő üzenetét:

— Kossuth Ferenc ismeri és helyesli a jegyzékben foglalt béketervezetet. A békeajánlatot változatlanul és visszavonhatatlanul állja. Tartalmát magára és pártjára nézve kötelezőnek ismeri el.

Ezzel az üzenettel s a borderóval utazott Bécsbe Fejérváry és Kristóffy.

Másnap délben volt ama történelmi nevezetességű találkozás Fejérváry és Kossuth közt a Barabás Béla lakásán. Ezen a döntő tárgyaláson nem tett Kossuth Ferenc semmiféle kikötést olyan irányban, hogy az új kabinetnek három 67-es minisztere haladópartii ne lehessen.

Pedig tudta már Barabás Béla . . .

Szkicsákkal is összekötésben állott, de csak addig, míg azok a néppárthoz tartoztak.

Elnök: az ülést öt percre felfüggeszti.
Szünet után Szmeccsányi György: Reflektál Szkicsák felszólalására, de arra, hogy állításait cáfolja, nem tartja érdemesnek, mert eljátszotta a jogot, hogy higgyenek becsületszavának . . .

Elnök (csenget): Kérem a képviselő urat, ne ismétlje a súlyos vádat, mely már oka volt a polémianak.

Szmeccsányi György: Nem akar egyebet mondani, csak azt, hogy Szkicsák becsületszavának többé nem lehet hinni.

Elnök: De ezt nem mondhatja, mert megéonom öntől a szót.

Szmeccsányi (leül): Kérem, nem is folytatom a beszédet.

Ezzel véget ért a vita Szkicsák becsületszava körül és folytatták a napirend tárgyalását.

MULATSÁGOK

(=) A kisjenői leányegyesület f. hó 10-én rendezett estélyén a jótékony céljára felülfizettek: Salkovszky Ivánné és Hibrandt Lóri 10—10 koronát, Glück Géza dr. 6 koronát, Kokass Józsefné és Tabajdi Sándor 4—4 koronát, Tabajdi Juliska 3 koronát, Lengyel Ferenc, Kocsán János, Jakab Ignác, Kovács Mihály, Tabajdi Dani, Löwi Károly, Mann Vilmos és Tokai János 2—2 koronát, Petrucz János, Spitz Simon és Szücs Lajos 1—1 koronát. A bevétel 535 koronát tett ki.
(=) A paulisi polgári olvasókör folyó hó 24-én vasárnap este 8 órakor a paulisi nagy-

lános szavazati jog megvalósításának elvi alapján. S ha netalán túlvértesnek találnád e hirdadást, hát méltóztatnál ezt a jegyzékben elolvasni. Illetékes kéz irta meg e jegyzékben a békekötés elvi alapjait.

E szavak után Méray-Horváth ányujtott Kristóffynak egy papírlapot, amelyre a következő szöveg volt feljegyezve:

Kormány alakítatik három függetlenségi pártii miniszterből, továbbá három 67-es alapon álló oly miniszterből, kik az általános titkos választói jog hivei, s akiket a felségdeszignálna, s egyikét ezeknek miniszterelnökül. (A honvédelmi, a horvát és a latere miniszterek nem vétetnek politikai diszpozíció alá.)

Ezen kormány missziója nem áll egyéb-
ből, mint:

1. Az alkotmányos rend helyreállítása minden vonalon és az államháztartás rendszerének biztosítása, beleértve az elhalasztott katonai terhek vállalását.

2. Az általános választójogi törvényjavaslat keresztülvitele legalább is oly széles alapon, mint a Kristóffy-féle javaslat formulázta. Ennek megalkotása után pedig nyomban az új választások eszközése. Ezen választások után a kormány lemond és átengedi helyét az alakuló többségnek.

Kristóffy kellemesen meglepődve olvasta végig a borderót. Csak kissé hitetlenül nézett Méray-Horváthra s így szólt hozzá:

— Szép-szép; de mondd csak: kitől való ez a jegyzék?

— A Barabás Béla fogalmazása ez. De jelenthetem neked, hogy a jegyzékben foglaltakhoz Kossuth Ferenc hozzájárult. Barabás Béla az ő tudtával és az ő utasításai szerint jár el s az ő nevében jelentem ki, hogy Kossuth Ferenc állja ezeket a feltételeket.

Barabástól ezt nem is tudta volna Kossuth, akkor is tudta azt, hogy egy olyan 67-es miniszter, aki az általános titkos választói jognak hive, egyedül a haladópart szolgálthat az új kabinetnek, mert ugy a néppártnak, mint az alkotmánypártnak és szabadelypártnak egybehangzó álláspontja az volt, hogy az általános titkos választói jogot semmi szín alatt sem szabad elfogadni. Erről az álláspontról a néppárt és az alkotmánypart csak másnap kanyarodtak el.

Kossuth Ferenc összehívta a vezérőbízottságot s ott bejelentette azt, hogy az általános szavazati jog alapján s a nemzeti követelések kikapcsolásával ő a függetlenségi párt nevében békeajánlatot tett ő felségének. S hozzátette, hogy vegyes átmeneti kabinet lesz a függetlenségi pártból és olyan hatvanhetes miniszterekből, akik hivei az általános választói jognak. „Ha részt akartok venni ti is, hát vállaljátok ti is az általános választói jogot.”

A néppárt vállalta is azonnal. Polónyi azt az üzenetét Kossuthnak vitte el Bécsbe Fejérváryhoz, hogy nem lehetne-e a néppártot és az alkotmánypartot is a kormányalakításba belevonni. Fejérváry válasza ez volt:

— Ha ők is vállalják az általános választói jogot, miért ne?

Erre az alkotmánypart elhatározta, hogy most már vállalja az általános választói jogot.

Kossuth Ferenc üzenete.

Ezek az ujabb leleplezések megszólaltatják ma a függetlenségi párt hivatalos lapját is. Foglalkozik a „támadások” természetével s azután így folytatja:

„Jó lesz, ha abban a táborban eláll a hazugságok folyóáradata. Ennek a hajsának jó vége nem lehet. Sajnálatos volna, ha most kitennek az ország népét egy olyan megpróbáltatásnak, mely gazdasági, politi-

kai és társadalmi érdekeink nagy veszedelmével jár." —

Ezt az utolsó mondatot politikai körökben úgy magyarázzák, hogy *Kossuth a lemondásával fenyegetődzik*. Ha nem hagyják abba a „támadásokat,” akkor *ott hagyja a miniszteri széket*; példáját követik a többiek is és akkor „kitennék az ország népét *egy olyan megpróbáltatásnak*, mely gazdasági, politikai és társadalmi érdekeink nagy veszedelmével jár.”

Aradi szocialista pöre a Kurian.

A Béla-tér messiását elítélték.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 19.

A kir. Kuria ma egy aradi szocialista agitátor pörével foglalkozott. *Csabai Máttyás* zsidó árus állandóan izgatott a hatóság ellen és lázító beszédek tartott a Béla-téren, amiért a bíróság elé került. Az agitátor elítéltetéséről tudósítónk ezeket jelenti:

Az aradi zsidópiacnak, a Béla-térnek messiása volt hosszú éveken át *Csabai Máttyás* felekezeten kívüli újjászervezett szocialista agitátor, aki ugyancsak, mint zsidó kereszte megkenyerét. Maga köré gyűjtötte állandóan a piac népét és izgatta őket a hivatalnoki kar és pap-ság ellen s engedetlenségre biztatta a hatóság ellen.

1905. évi február 7-én emelt vádat az aradi kir. ügyészség *Csabai* ellen *izgatás* miatt s az aradi kir. törvényszék előtt lefolytatott tárgyaláson a beidézett hívek mind ellene vallottak. Kisült, hogy a vádlott négy éven át rendszeresen izgatta a jámbor zsidókat ilyenféle beszéddel:

— *Vegyetek kapát, villát s zavarjátok el a zöld asztal mellől a gaz főszolgabirákat, akik szipolyozzák a szegény népet. Törjete be a parochiákra s üssétek agyon a papokat, akik butítják a népet, de ne kiméeljétek sem a protestáns, sem a zsidó papokat. A jegyzőket és bírákat pedig, ha nem akarnak veletek tartani, a lámpavasra akasszátok!*

Az aradi törvényszék 2 heti államfogházra és 40 kor. pénzbüntetésre ítélte a vádlottat s ezt az ítéletet a nagyváradi kir. tábla is helybenhagyta.

A kir. Kuria ma *Vádkay Bertalan* bíró előadásában hozzájárult az alsóbíróságok ítéletéhez.

A hitoktató és tanítványai.

Egy iskolabotrány utójátéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 19.

Érdekes főtárgyalás kezdődött ma a kolozsvári esküdtbíró előtt. Abban a nagyarányú sajtóperben mondanak az esküdtek ítéletet, amelyet *Esztegar Gergely*, a szamosújvári főgimnázium örm.-kat. hitoktatója s a szamosújvári főgimnázium tanári kara indított az *Előre* című kolozsvári napilap ellen.

A múlt évi június havában az *Előre* leplezéseket közölt a szamosújvári gimnáziummal összefüggésben. Azt írta, hogy *Esztegar Gergely* egy *Jolbey Miklós* nevű érettségiző tanuló igazságtalanul üldözött szabadgondolkodása miatt s hogy a tanári kar, amikor *Jolbey Esztegar* előjárójához, *Majláth Gusztáv* gróf erdélyi püspökhöz panaszt intézett, jogtalan és alapos ok nélkül kizárta *Jolbeyt* az iskolából. Az *Előre* azzal a súlyos váddal illette továbbá *Esztegar Gergelyt*, hogy beteges vágyainak

kielégítését tanítványain és más fiatalembereken keresi.

Az *Előre* cikkei nagy feltűnést keltettek, mire *Kolozsvár polgármestere* megvonta a lap kolportázsát. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter azután a lap szerkesztőségének távirati felebbezésére megsemmisítette a polgármester végzését s a lap utcai elárusítását megengedte.

Időközben *Jolbey Miklós* ügye a kulturális minisztérium elé került. *Apponyi Albert* gróf megsemmisítvén a szamosújvári tanári kar ítéletét, megengedte az érettségi vizsga letétele *Jolbey Miklósnak*. *Esztegar Gergelyt* állásától ideiglenesen fölfüggesztették s a hitoktató *Majláth püspök* meghagyására rágalmaszást és becsületsértésért sajtópört indított. Ugyiszintén a szamosújvári tanári kar is feljelentést tett az *Előre* ellen.

A kérdéses cikkekről a felelősséget *Pártos Ervin* és *Storfer Adolf* hírlapírók vállalták el, akik kijelentették a vizsgálóbíró előtt, hogy állításaikat bizonyítani kívánják és tudják. A vizsgálat hét hónapig tartott s csak most ért véget. *Deák Albert* dr. védő a főtárgyalásra több, mint hatvan tanut jelentett be. Érdekes, hogy már a vizsgálat is oly kompromittáló adatokkal járt *Esztegarra* nézve, hogy eddigi ügyvédje, *Papp József* dr., aki pedig rokona *Esztegar*nak, lemondott képviselőtéről. Helyébe *Biró Balázs* dr. lépett. A törvényszék idézése az ország minden részébe, sőt néhány ausztriai városba is szétmentek, nagyrészt olyanoknak, akik valamikor tanítványai voltak *Esztegar*nak.

A főtárgyalás zárt ajtó mögött folyik, mert a bizonyítás jelentékeny részben *Esztegar* perverzítésének beigazolása körül forog. A tárgyalás több napon át fog tartani.

Fiók-opera Aradon.

Szendrey a színügyi bizottsághoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 19.

Szendrey Mihály színigazgató érdekes terv megvalósításán fáradozik, amely a magyar színeszetben úttörő lépést jelentene. Arról van ugyanis szó, hogy a színigazgató a jövő idényben Aradon *fiók-operát* akar létesíteni, amelyben a m. kir. Operaház fiatalabb művészei tartának előadásokat. *Szendrey* tárgyalásokat folytatott ebben az irányban *Bezerédj* Viktor államtitkárral, aki kilátásba helyezte, hogy a tervet támogatni fogja. Az államtitkár egyúttal felhívta *Szendreyt*, hogy intézzen ebben a tárgyban beadványt a belügyminiszterhez.

A színigazgató ma megkeresést intézett Aradváros színügyi bizottsághoz, amelyet arra kér, hogy küldjön ki kebeléből két tagot, akik velé együtt megszerkesztik a belügyminiszterhez intézendő beadványt. Az igazgató megkeresése így szól:

Tekintetes színügyi bizottság!

A nagyméltóságú m. kir. belügyminisztériumból ömeltósága *Bezerédj* Viktor államtitkár irtól ígéretet, sőt biztos kilátást nyertem arra nézve, hogy a jövő idényben ugynevezett *fiók-operát* létesítsünk Aradon, ahol a budapesti m. kir. Opera fiatalabb művészei lennének elhelyezve, továbbá nagy erkölcsi segítség lenne a m. kir. Opera részéről.

Felhívtam, hogy erre nézve egy jól megszerkesztett beadványt intézzek a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urhoz. Mielőtt a beadványt megszerkeszteném, tisztelettel felkérem a tekintetes színügyi bizottságot, hogy a beadvány megszerkesztésére két tagot kiküldeni kegyeskedjék, akikkel a kérvényt meg-

szerkesztve a tekintetes bizottság elé terjeszsem.

Arad, 1907. február hó 19.

Kész szolgájuk
Szendrey Mihály,
szinigazgató.

A színügyi bizottságot péntek délután öt órára hívják össze. Ekkor foglalkozik a bizottság a színigazgatónak a szerződés 19-ik pontja módosításáról szóló beadványával is, a főkapitány által kiadott cirkusz engedély kapcsán.

Kossuth és a darabantok.

Beszélgetés Barabás Bélával.

Cáfolja a leleplezéseket.

Méray és Vörös László tévedése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 19.

Azok a hírlapi közlemények, amelyek az áprilisi béke megkötésének előzményeit tárgyalják, részletesen megemlékeznek *Barabás Bélának*, a függetlenségi párt alelnökének ama szerepéről, amelyet előbb a *Méray-Horváth* Károlylyal, majd — *Kossuth Ferenc* megbízásából — a *Kristóffy Józseffel* folytatott tárgyalásoknál vitt. A *B. N.*-nak lapunk más helyén közölt mai cikke egyenesen *Barabás Béla* fogalmazványának és irásának mondja azt a rövid, csak általánosságokat tartalmazó beketervezetet, amelynek alapján a *Kristóffy* való közlés után a béke tényleg létrejött és amelyből a *B. N.* azt magyarázza ki, hogy *Kossuth Ferenc* hajlandó lett volna három 67-es, az általános szavazati jog alapján álló, tehát haladó-párti miniszterrel egy kabinetben tárcát vállalni.

Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma fölkereste az Aradon időző *Barabás Bélát*, hogy megkérdezze, mi igaz a *B. N.* mai közléséből és különösen igaz-e az, hogy *Barabás* — *Kossuth* előzetes tudtával és hozzájárulásával — proponálta-e olyan kormány alakítását, amelyben három függetlenségi és három haladó-párti miniszter foglalt volna helyet?

Barabás munkatársunk kérdésére az alábbiakat válaszolta:

— Olvastam a *B. N.* közleményét és — őszintén szólva — nem látom semmi szükségét sem annak, hogy a cikkekre vonatkozólag nyilatkozatot tegyek. Ami a cikkekből igaz, az már meg volt írva, ami pedig nem igaz, arra nem akarok reflektálni. Ma már két budapesti estilap, „A Nap” és a „Magyar Szó” felhívott telefonon és nyilatkozattételre kért engem. De én mindkét lapnak megtagadtam a kérés teljesítését. Annyit azonban mondhatok, hogy még ma levelet írok *Kossuth Ferencnek* és közlöm vele, hogy — ha szükségesnek tartja — a képviselőház nyílt ülésén elmondom a békekötés összes előzményeinek hiteles történetét annak a naplónak alapján (itt *Barabás* egy kezében tartott vaskos, sűrű irással teleirt jegyzőkönyvecskére mutatott), amelyet mindennemű politikai szereplésemről és egyéb fontos ügyeimről vezetek.

Tekintet nélkül arra, — folytatta *Barabás* nyilatkozatát, — hogy föltárom-e a Házban az áprilisi megegyezés előzmé-

nyeit. vagy sem, kijelentem, hogy *nem igaz* a közleménynek az a része, mintha szó lett volna arról, hogy a Fejérvár-kormány tagjai közül hárman részt vegyenek az új kabinet alakulásában. Lehet, hogy Méray-Horváth Károly úgy értelmezte a béketervezet azon részét, amely szerint három függetlenségi mellett három 67-es és az általános választói jogot követelő politikus nevezendő ki miniszternek. De ez csak egyéni értelmezése lehetett Méray-Horváthnak, mert *annak előterjesztésére, hogy a Fejérvár-kormány tagjai közül többen átvétnék az új kormányba, sem Kossuth Ferencről, sem tőlem megbízást nem kapott.*

— Vörös László, — vetette most közbe munkatársunk, — tegnap este tett nyilatkozatában megerősítette, hogy a B. N. vasárnapi cikkében közölt adatok megegyeznek azokkal a javaslatokkal, a melyeket Méray-Horváth Károly, Kossuth Ferencről és a képviselő urtól kapott megbízásra való hivatkozással, írásban is Vörös László elé terjesztett.

— Igaz, — felelte Barabás — de csak annyiban, amennyiben az adatok megegyeznek a B. N. mai cikkében közölt javaslattal.

Itt Barabás rámutatott a B. N. közleményének következő részére:

„Kormány alakíttatik három függetlenségi párti miniszterből, továbbá három 67-es alapon álló oly miniszterből, kik az általános titkos választói jog hívei s a kiket a felség deszignálna s egyikét ezeknek miniszterelnökül“.

— Ebben a javaslatban tehát, — tette hozzá Barabás — nincs benne és *bele sem magyarázható Fejérvár-kabinetbeli minisztereknek átvétele*, amint hogy erről egyáltalán *szó sem volt* azokon a tanácskozásokon, amelyeket egyrészt Kossuth Ferencel, másrészt Méray-Horváth Károlylyal folytattam.

A koronával való megegyezés előzményeit s az ez irányban folytatott tárgyalásokat *teljes hitelességgel és részletességgel már meg akartam írni*, de nagy mértékű elfoglaltságom megakadályozott benne. Aradon is csak péntekig maradhatok, ha ugyan az események előbb nem szólnának el a fővárosba. Többet azonban nem mondhatok, — fejezte be Barabás nyilatkozatát, — mert megbízatásomban való eljárásomról csak megbízómnak: Kossuth Ferencnek tartozom beszámolni.

Ezzel véget ért a beszélgetés.

HIREK.

— **A király a Rivierán.** Bécsi forrás alapján mi is jelentettük, hogy a király március hónapban Cap Martinba utazik, ahol már — így szólt a hiradás — lakást is rendeltek számára. Ez a jelentés akkoriban érthető feltűnést keltett, mert általánosan ismert dolog, hogy az agy uralkodó, amikor *Erzsebet* királyné életét Luccheni tőre kioltotta, kijelentette, hogy soha többé nem megy külföldre és idegen államok uralkodóinak látogatását is csak a monarchia határain belül fogja viszonzni, mint például *Edvárd* királyét Marienbadban. A lapok nagyrésze azóta meg is cáfolta ezt a hirt. Most azonban a „N. W. J.“ arról értesül, hogy a király cap-martini utazása valószínűleg megtörténik, még pedig orvosi rendeletre. A királynak ugyanis már évek óta *hurutos bántalmi* vannak, ami, tekintettel magas korára, nagyon veszedelmes kom-

plikációkkal járhat. *Kerzl* dr. udvari orvos több orvosi tekintéllyel tehát azon fáradozik, hogy a királyt reábirja pár heti déli tartózkodásra. Fáradozásának már van is eredménye és a király elutazását a Rivierára bevezetett dolognak lehet tekinteni.

— **Az udvarnagy állapota.** Budapest-ről jelentik: A nagybeteg *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy állapotában ma némi javulás állott be. Az éjjelt nyugodtan töltötte, néhány órát aludt és reggelre teljesen visszanyerte az eszméletét, a környezetének minden tagját megismerte és beszélgetett velük.

— **Személyi hir.** *Institoris* Kálmán nyug. polgármester, egészségének helyreállítása céljából, néhány heti tartózkodásra holnap a dalmáciai partvidékre utazik.

— **Lengyel Zoltán és az aktalopás.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Lengyel* Zoltán mentelmi jogának megsértése ügyében *Hédervári* Lehel ma terjesztette a Ház elé e mentelmi bizottság jelentését. A bizottság e jelentésében *szó sem esik* arról a különvéleményről, amely azt hangoztatja, hogy a bűnvádi perrendtartást, igazságszolgáltatásunk fontos garanciáit sértette meg a *Polónyi* Géza utasítására dolgozó ügyész. A mentelmi bizottság ma este ülést tartott, a melyen tárgyalás alá vették a budapesti főügyészség megkeresését *Lengyel* Zoltán mentelmi jogának fölfüggesztése dolgában *Hajdu* Gyula aktalopásából kifolyólag, *hivatali titok megsértésének vétsége* címén. A bizottság *Lengyel* mentelmi jogának *fölfüggesztését* javasolja a Háznak.

— **Lueger jobban van.** Bécs-ből sürgönyzik: *Lueger* dr. polgármester állapota ma is kielégítő, bár az éjet nyugtalanul töltötte el. A javulás úgy látszik még egyre tart. A polgármester reggel elhagyta ágyát és a délelőtt egy részét karosszékében töltötte.

— **Méray-Horváth afférja.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: *Méray-Horváth* Károly, aki tudvalevőleg a Társadalomtudományi Társaság alelnöke, ma levelet intézett *Pikler* Gyula elnökhöz, amelyben bejelenti az alelnökségről való lemondását. Méray-Horváth levelében utal arra, hogy annak idején részt vett az alelnökség azon határozatának hozatalában, a mely a párbajt, mint kulturelles intézményt elítéli és annak sürgős kiküszöbölését kéri. Mindazokat az okokat, amelyek annak idején a határozathozatalra készítették az alelnökséget, teljes mértékben helyeselte és helyesli, minthogy azonban a jelenlegi körülmények arra *kényszerítik*, hogy politikai ügyből kifolyólag *Rakovszky* Istvánt provokálja, alelnöki tiszttségét az alelnökség rendelkezésére bocsátja.

— **Tisza István a totalizátorért.** Budapest-ről jelentik: Az urlovasok deputációja ma fölkereste a Házban *Wekerle* Sándor miniszterelnököt és *Darányi* Ignác földmívelésügyi minisztert. A küldöttség a totalizátor eltörlésére irányuló mozgalom ellen keresett oltalmat a kormánynál. A küldöttségben részt vett *Tisza* István gróf is.

— **Az új iparhatósági biztosok.** A főkapitány, mint az elsőfoku iparhatóság feje, *Green* Nándor tb. főkapitányt az iparhatósági biztosi tisztstől, egyéb elfoglaltságára való tekintettel, fölmentette és iparhatósági biztossá *Zubor* Andor városi aljegyzőt nevezte ki, helyettes iparhatósági biztosokul pedig ifj. *Varjassy* Lajos dr. rendőrfogalmazót és *Kovács* Antal rendőrhadnagyot.

— **Összedől a Mintarajziskola.** Budapest-ről táviratozzák: Az *Andrássy*-ut 71. szám alatt levő „Mintarajz iskola és rajztanárképző intézet“-ben ma menyezetomlás történt, amelynek kis hja, hogy harminc emberélet nem esett áldozatul. Kevéssel nyolc óra után óriási dördüléssel *leszakadt a második emeleti építészeti*

tanterem menyezete. A szerencsétlenség pillanatában az előadásra jött harminc növendék még a folyosón tartózkodott. Ha a menyezet csak egy negyedórával később szakad le, maga alá temet mindenkit. Az eset nagy pánikot idézett elő a növendékek között, akik rémülten menekültek az épületből. Délelőtt megjelent az intézetben a fővárosi építészeti bizottság és bejárta az összes termeket. A vizsgálat megdöbbentő eredménnyel járt. A bizottság konstataulta, hogy a *termek bedőlése csak órák kérdése*, miért is az egész épületet bezáratta. Az előadások természetesen szünetelnek. A nagy költséggel emelt épületet *Bencsur* Gyulának, a Mintarajz skola igazgatójának testvéröccse, *Benczur* Lajos tervezte és építette.

— **Házasság.** *Szenes* Károly kolozsvári fa-nagykereskedő ma tartotta esküvőjét Aradon *Rosenberg* Margit kisasszonnyal, özv. *Rosenberg* Ignácné urnó bájos leányával. Tanúk voltak *Vörös* Henrik földbírtokos és *Déghy* Odön bankigazgató a menyasszony részéről, *Kohn* S. N. és *Deutsch* Adolf nagykereskedők a vőlegény részéről.

— **Örült nő a képviselőházban.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Érdekes jelenet volt ma a képviselőházban. Megjelent a folyosón egy előkelően öltözött hölgy egy hordárral, aki egy fehér szalagos koszorút hozott magával. A koszoru szalagján a következő fölírás volt:

Emlékezni fogok rólad egy klasszikus írónak.

A hölgy *Wekerle* Sándor miniszterelnököt vagy az ujságírók szindikusat kereste. A szolgálk erre *Lenkei* Gusztávhoz, a parlamenti tudósítók szindikusához utasították. *Lenkei* csakhamar előjött és ekkor a következő párbeszéd fejlődött közte és a hölgy között:

— Mivel szolgálhatok?

— Ezt a koszorút szeretném elhelyezni a Házban. Azt mondták, hogy ez öntől vagy a miniszterelnöktől függ.

— Hogyhogy, mily célból óhajtja megszerezni?

— Kérem írást kaptam, hogy a kormány nagy bajban van. Ezért hoztam a koszorút.

Lenkei most már látta, hogy örülttel van dolga, de azért megkérte a nőt, hogy mutassa meg az írást, amelyen az volt, hogy a kormány legközelebb megbukik.

— Jól van, mondta aztán *Lenkei* a hölgynek, hagyja itt nagysád a koszorút, majd elhelyezem.

A hölgy erre két koronát adott a hordárnak, a koszorút pedig hálálkodva átnyújtotta *Lenkei*nek és eltávozott. A szerencsétlen asszony, akinek kiléte ismeretlen, úgy látszik a politika áldozata.

— **Uj albiró Makón.** A király *Curry* Rikárd szegedi törvényszéki jegyzőt a makói kir. járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

— **Surányi Imre elégtételt követel.** Budapest-ről táviratozzák: *Surányi* Imre dr., a csellel szanatóriumba zárt fővárosi ügyvéd még nem hagyta el a *Schwarzer*-féle szanatóriumot. A minap eljáró orvosi szakértők csak annyit állapítottak meg róla, hogy degenerált, de egyáltalán nem kényszeríthető arra, hogy akarata ellenére bennmaradjon a szanatóriumban. *Surányi* azonban most nem lehet rávenni, hogy elhagyja a *Schwarzer*-intézetet. Erzi, hogy rehabilitációra van szüksége és hiteles orvosi bizottságnak kell konstataálnia, hogy ő épeszü, mert enélkül veszélyben forogna ügyvédi irodájának reputációja. Ezért megbizta ügyvédjét, *Fried* Vilmos dr.-t, hogy szerezze meg neki ezt az elégtételt. *Fried* dr. most a törvényszékhez kérvényt intézett, amelyben kéri, hogy mielőtt a gondnoksági eljárást megindítanák, rendeljen el a törvényszék *ujabb szakértői vizsgálatot*

más szakértőkkel. A meghurcolt ügyvéd sorsa iránt érdeklődik a budapesti ügyvédi kamara is. *Baracs Marcell dr.,* a kamara ügyésze ma hivatalos minőségben fölkereste Surányit a szanatóriumban és kijelentette neki, hogy a *kamara meg fogja védeni a családjával szemben.*

— **A Gellin-dűlőbeli földek bérléte.** A város törvényhatósági bizottsága október havi közgyűlésén megengedte, hogy *Dobró Pál,* a Gellin-dűlőbeli földek bérlője a kötbért nem tartozik letétbe helyezni. A közgyűlés határozatát *Mülek Lajos dr.* megfeleltette a belügyminiszterhez. Ma érkezett le a miniszteri döntés, a mely *Mülek* felebbezését elutasítva, a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

— **Megszűnt a kanyaró.** *Varjassy Lajos* polgármester a város orvosi hivatalának javaslatára tudvalevőleg a Kapa-utcai leányiskola parallel első osztályait kanyaró-járvány miatt bezáratta. A járvány, mint az orvosi hivatal megállapította, már megszűnt. A polgármester ennélfogva elrendelte, hogy a bezárt osztályokat e hó 22-ikén ismét nyissák meg.

— **A belényesi román zeneegylet.** Budapesten tudvalevőleg „Román irodalmi és közművelődési egylet” címen a román kulturát terjesztő egyesületük van Magyarországon román-ajku polgárainak. Az egyesület nem bir politikai jelleggel s kizárólag kulturális hivatást teljesít. A „Román irodalmi és közművelődési egylet” azonban alakitásnak kíván és fiókegyesületek alakítását akar operálni a vidéken. Legelsőnek Biharmegyét szemelték ki, mint ahol legtöbb tér kínálkozik a nemzetiségi eszmék terjesztésére. Nyíltan bevallott politikai célokkal ide sem jöttek, de félték, hogy ez már nem egészen a közművelődés keretein belül mozgó ténykedés óhajt maradni. A „Román irodalmi és közművelődési egylet” *Belényesen,* a bihari románság főfészkeiben kíván zeneegyleti fiókot létesíteni. A tervezett zeneegylet alapszabályait jóváhagyás végett fölterjesztették a belügyminiszterhez. Most érkezett le Biharmegye alispáni hivatalába az alapszabálytervezet, amelynek jóváhagyását *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter *megtagadta.* A miniszter indoklásában elmondja, hogy a „Román irodalmi és közművelődési egylet” alapszabályai nem intézkednek arról, hogy az egyesület valamely más egyletet alakíthasson. Egyébként is nemzetiségi egyesület csak mint irodalmi és közművelődési egylet alakulhat meg. *Belényesen* tehát nem lesz román zeneegylet.

— **Dernburg afférja.** *Magdeburg*-ból táviratozzák: *Stubel* volt gyarmatügyi igazgató, legutóbb Németország norvégiai követe — mint a *Magdeburgi Ztg.* jelenti — párbajra hívatta ki *Dernburg* jelenlegi gyarmatügyi igazgatót. Okot erre az szolgáltatott, hogy *Dernburg* előde hivatali vezetéséről nagyon elítélő kritikát mondott. Még nem tudják, hogy *Dernburg* a kihívást elfogadta-e?

— **A knézi méregkeverő felakasztotta magát.** *Temesvár*-ról táviratozzák: *Bogyók* Lenka, a knézi méregkeverők bűnpörének egyik fővádoltja, aki sok embert küldött a másvilágra, ma reggel az ügyészség fogházában *öngyilkosságot követett el.* Lepedőjét hurokra csavarta és azzal az ablak vasrácsára akasztotta fel magát. Mire észrevették, meghalt.

— **Ismeretterjesztő előadások a liceumban.** Az aradi kir. főgimnázium disztermében *Besskó Jenő* és *Kisfalusi István* főgimnáziumi tanárok sorozatos előadásokat fognak tartani a művészettörténet, asztronómia és a növényélet-tan köréből. Az első előadást *Besskó Jenő* tanár tartja „Az építészet vázlatos története” címen f. hó 21-én, csütörtökön este fél 6 órakor. Minthogy az előadást vetített képek kísérik, kéri az érdeklődő közönséget a pontos megjelenésre, nehogy az előadás menete zavartassék. Az előadás ingyenes.

— **Tausch Jenő temetése.** A daliás fiatal katonának, *Tausch Jenő* tengerész hadapródnak földi maradványait ma helyezték örök nyugalomra az aradi temetőben. A tropikus tifusz-

ban elhunyt tengerészt tudvalevőleg a *pólai* katonai temetőben hantolták el másfél év előtt. *Tausch Jenő* szülei nemrégiben megkapták az engedélyt, hogy a hamvakat haza szállítsák Aradra. A felső-temető halottasházából ma délután három órakor folyt le a temetés. A hamvakat rejtő koporsót egy nagyobb fakoporsóba helyezték el s a szabad ég alatt állították fel. A ravatalt az elhunytak hozzátartozói és nagyszámu közönség állotta körül. A gyászoló közönség soraiban voltak: *Schill József* vármegyei főjegyző, *Boros Iván,* *Heppes Aladár,* *Hantó Jenő* aljegyzők, *Borhy csendőrszázados,* *Borsos Béla dr.* járásorvos és még számosan. Az egyházi szertartást *Faix Benedek* minorita lelkész végezte. A beszterelés után a koporsót a családi sírkertben helyezték örök nyugalomra.

— **Ujabb följelentés Szelle ellen.** Az aradi ügyészségnél ma *Popovics Sebőné* Alsómolnárcsúcai háztulajdonosnő képviselőjében *Pavlovics* Szvetozár aradi ügyvéd sikkasztás címén bűnvádi följelentést tett *Szelle József* ellen. A följelentésben elmondja *Popovicsné,* hogy a kuria ítélete *Szelle*t 1400 korona behajtott, de ki nem szolgáltatott követelés megfizetésében marasztalta. Miután *Szelle* csődbe jutott és *Popovicsné* követelését csődvagyon hiányában nem kapta meg, most bűnvádi uton kísérli meg követelésének behajtását. Az ügyészség a följelentés következtében be fogja szerezni az aradi törvényszék előtt lefolytatott *Popovicsné—Szelle* pör iratait és ha a sikkasztás esetét látja főforogni, megkeresi az aradi vizsgálóbíró közzölve levél kibocsátása iránt. Így tehát *Szelle* családja hiába nyujtotta be az elévülés kimondását kérő beadványt.

— **Fegyvergyakorlat automobilon.** A közös hadügyminiszter már intézkedett a tartalékos tisztek, hadapródok, hadapródjelöltek és a többi tartalékosok és póttartalékosok ez idei fegyvergyakorlatra való behívása ügyében. Ennek következtében a behívottak kötelesek polgári viszonyaikat akként rendezni, hogy a gyakorlaton részt vehessenek. A tartalék azon tiszteji és legénységei, kik a fegyvergyakorlatot mint motoros kerékpár küldöncök, vagy mint kerékpárosok, felsőbb parancsnokságoknál saját motorosokkal letölteni óhajtják, azt február hó végéig a hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak jelentsék be. Ezen írásbeli vagy szóbeli jelentésben a gépkocsi mintája és képessége részletezendő; a személygépkocsinál még bejelentendő, vajjon a magukkal hozandó vezető (chauffeur) a hadsereg, vagy a honvédség tartalék állományába tartozik-e? A motorvezetők és gépkocsik szállításköltségeit, ugmint a motorvezetők ellátását a katonai kincstár fedezi; használatért minden használati napért egy gépkocsi 30 koronával, egy motorkerékpár 6 koronával lesz kárpótolva.

— **Rálött az o tárra.** *Reichenhall*-ból táviratozzák: Különös jelenet játszódott le ma délután a katolikus főtemplomban. Alig fejezte be a misét a káplán, egy fiatalember rohant elő és revolverrel az o tárra lött. A templomszolga el akarta fogni a fiatalembert, mire ez a templomszolganak szegezte revolverét, de a fegyver csütörtököt mondott. A merénylő kifutott a templomból az utcára, ahol elfogták. A rendőrségen megállapították, hogy a merénylő egy *Vosztachek* nevű 20 éves munkás. Szocialistának és szabadgondolkodónak mondta magát s előadta, hogy egész délután bejárta a templomokat, hogy egy papot lelőjön; mint-hogy erre nem volt alkalma, dühében az o tárra lött. Azt hiszik, hogy a fiatal munkás elmebeteg.

— **Halálozás.** *Krausz Jónás* aradi izr. hittanárt és rabbi helyettesét fájdalmas csapás érte. Édesatyja *Krausz Salamon* zentai közbecsülésben álló polgár, a zentai Chevre-Kadisa előjárója, f. hó 17-én meghalt. Temetése nagy részvét mellett 18-án ment végbe Zentán.

— **Kinevezés.** Az aradi pénzügyigazgatóság *Vecsei Jánost* az aradi fővámvivatalhoz vámgyakor-nokká nevezte ki.

— **Milliomos-sors.** Az történt, hogy egy *Alfréd Armitage* nevű amerikai milliomos utazott egy vonaton, a vonat beleszaladt egy másikba, s a milliomos fiut a karambol megölte. Ez emberi sors, ami legfejlettebb technikai vívmányaink mellett is annyi embernek kijutott már. A milliomos fiu holttesténél azonban egy pillanattal mégis tovább lehet időznünk. Mert milliomos volt és mégis nagyon kényelmetlenül utazott. Nem a Pullmann-vaggon dagadó vánkossain szivta illatos havannáját, gyönyörködve a rohamosan váltakozó tájak szépségeiben, hanem a mozdonyon, mint *fűtő* működött, gyakorlati ismeretek elsajátítása végett. Tán kísé maszatos is volt, arcán talán össze is keveredett a szénpor a verejtékével, amint a lobogó tűzbe lapátolta a tüzelőt. Jött aztán az összeütközés, s a milliomos fiu már nem szerezhet többé gyakorlati ismereteket a lokomotivon, nyilván nem lesz belőle vasutkirály. Ha hátrább ül a Pullmannban, esetleg lehetett volna még belőle, mert ott nem pusztulnak el az utasok. Egy másik milliomosnak semmi baja nem esett. Az *Alfréd*-fiu mindezekért megérdemel valami kitüntetőbb részvétet. Elvégre milliomos volt és mégis — dolgozott.

— **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére kérettünk fel: Az aradi napilapok február hó 19-iki számában „Uj dalkör Aradon” cím alatt közlemény jelent meg, hogy a „Magyar államasutak Országos Szövetségének aradi csoportja” dalkört alakított. Kijelentjük, hogy ily című szövetség nem létezik, miért is, nehogy félreértés támadjon, a leghatározottabban figyelmeztetünk kell a nagyközönséget, hogy ezen dalkör a „Magyar szent korona országai vasutas szövetségének aradi kerületé”-vel semmiféle összeköttetésben nincsen, s így annak működéséért az országos szövetség aradi kerülete garanciát sem vállal. A Magyar szent korona országai vasutas szövetségének aradi kerülete: *Bene Gyula* elnök. *Thémas* Rezső h. titkár.

— **Aradi bűnkronika.** A rendőrségen *Lebovics* Sámuelné a napokban jelentést tett, hogy ismeretlen tettesek kétszáz korona értékű kelmét loptak el tőle. A rendőrség a tetteseket *Klug* Eva 18 éves ujaradi és *Eberlein* Zsuzsanna 17 éves ujszentannai cselédek személyében meelfogta. Előzetes letartóztatásba helyezték őket. — Ma délután *Löwy Jónás* lakásáról elloptak egy aranyórát és láncot. A rendőrség a tolvajt *Karaffa Gyula* 13 éves notórius tolvajgyerek személyében letartóztatta. A lopott órát a fiu szizmaszárában, a láncot pedig az anyja lakásán a takaréktűzhelyen találták meg. A kis-korú tolvajt a rendőrség börtönébe zárták.

— **Adomány.** *Ozv. I. D.-né* urnő kiadóhivatalunk utján 5 koronát adományozott a tüdőbetegek szanatóriuma javára. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Talált kulcsok.** *Gérich* Odönné urnő két kulcsot talált ma a korszón a Szabó Albert féle üzlet előtt. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóhivatalban.

— **Szabó-féle páрмаi ibo yaszappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes ibolyaillata s bőrpuhító, üde hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti Szabó Béla pipereszappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Aradon kapható *Vojtek* és *Weisz* droguériájában, *Földes K., Ring L., Rozsnyay M., Hajós, Vojtek, Berger* és *Krebsz* gyógyszerészeknél, *Brunner Béla, Guttman* és *Berger, Glück* Dezső kereskedőknél. Az országos hírű Szabó-féle gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk. 476

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz* nál. 201

TANÜGY.

(—) **Az Aradvidéki Tanítóegyesület** aradi fiókbizottsága február 21-én d. e. 9 órakor a polgári fiúiskola rajztermében ülést tart. Az ülés tárgyai: 1. Virágpolás az iskolában. Előadó *Tabakovits* Mária igazg. tanítónő. 2. A népiszkolai rajzoktatás. Előadó *Nagy Károly* áll. tanítóképző tanár. 3. Védekezés az alkoholizmus ellen. Előadó *Aussterweil* László dr. 4. Indítványok. 5. Tisztujtás.

A király döntött.

Ausztria és Magyarország konfliktusa.

Wekerle megint paktált.

A kiegyezés nehézségei.

Az Aradi Közlöny távirati értesülése.

Arad, február 19.

Néhány nap óta tudvalevőleg éles elmentések merültek fel a magyar és osztrák kormány között a gazdasági kiegyezés és a magyar vámtarifa dolgában. *Wekerle* ezeknek a kiegyenlítésére tegnap hosszasan tárgyalta *Beck* osztrák miniszterelnökkel, azután pedig kihallgatáson volt a királynál.

Hogy ezen az audiencián mi történt, arra matematikai pontossággal következtetni lehet a fejleményekből. Kormányválság sem mi nálunk, sem Ausztriában nem támadt s így világos, hogy a király utasította a két kormányelnököt megfelelő expediens keresésére. Találtak is ilyen egy paktum formájában, amelyben a magyar kormány kötelezi magát, hogy a magyar vámtarifát a Házban még nem tárgyalatja, az osztrák kormány pedig ígéretet tesz, hogy siettetni a kiegyezési tárgyalásokat és beszünteti a Magyarország elleni féktelen izgatást.

Az elodázott válságról az alábbi táviratok számolnak be:

Wekerle és Beck paktuma.

Ma délben a Házban minisztertanács volt, amelyen *Wekerle* Sándor beszámolt bécsi útjának eredményéről.

Egy estilap értesülése szerint a miniszterelnök információja csak annyit tartalmazott, hogy Bécsben még semmi elhatározó lépés nem történt. Az osztrák miniszterelnök nem hajlandó föladni az osztrák álláspontot, vagy legföljebb csak nagy koncessziók fejében, amelyen a vámszövetségnek 30 esztendőre előre való megszilárdítása. *Wekerle* ezzel szemben most csak annyit cselekszik, hogy holnapra a közgazdasági bizottságban napirendre tüzeti a vámtarifa tárgyalását és bejelentette, hogy a Házban is nyilatkozni fog a kiegyezési kérdésről. Ezt a nyilatkozatot nagy érdeklődéssel várják, noha nem remélhető, hogy egyetlen határozott kijelentés foglalhatná benne.

Wekerle az osztrák miniszterelnökkel a következő paktumra lépett:

A közgazdasági bizottság holnap megkezdje a vámtarifa tárgyalását, de *Wekerle* kötelezettséget vállalt arra, hogy a bizottság munkáját meglássattatja.

A kiegyezési tárgyalásokat a két kormány közvetlenül, a szakbizottságok mellőzésével kezdi meg és a közgazdasági bizottságnak az autonóm vámtarifát addig nem szabad elintézni, amíg a kiegyezéssel el nem készülnek.

A legközelebbi események igazolni fogják, hogy mennyiben igaz ennek a legújabb paktumnak a híre.

Meggyorsítják a tárgyalásokat.

A N. F. P. mai estilapjában azt írja, hogy *Wekerle* Sándornak az osztrák miniszterelnökkel folytatott beszélgetése első sorban és kizárólag a vámtarifa és a kiegyezési javaslatok körül forgott. A két tárgy szoros kapcsolatban áll egymással. A két államférfiu behatóan megvitatta a helyzetet, a tárgyalások azonban nem

vonatkoztak az egyes kiegyezési kérdések lényegére, hanem csak arra irányultak, mikor, hogyan és milyen formában történhessenek a további tárgyalások. A két miniszterelnök megállapodott abban, hogy a kiegyezési kérdésekben legközelebb folytatják a tanácskozást. Mint-hogy azonban kitűnt, hogy a szakbizottságban igen lassu menetű a tárgyalás, minthogy a bizottság tagjai csak felelőtlen tanácsosok és nem felelős államférfiak, ennél fogva ők csak a legnagyobb tartózkodással tárgyalhatnak az ügyről. A két miniszterelnök között abban történt megállapodás, hogy a kiegyezési tárgyalásokat nem a szakbizottságok, hanem a két kormányelnök direkt fogják végezni. A régebbi kiegyezési tárgyalásnál is így volt szokásban. Megállapodtak még abban is, hogy a kiegyezési tárgyalások menete minél gyorsabb legyen. Ezért a két miniszterelnök már a legközelebbi időben, talán már a jövő hét folyamán megkezdik az érdemben való kiegyezési tárgyalásokat, amelyeknek alapját természetesen a szakbizottságok eddigi anyaga fogja szolgáltatni.

A király akarata.

Arról, hogy mit beszélt *Wekerle* a királynál, döreség volna beszámolni akarni, mert sem az egyik, sem a másik fél ezt úgy hamarában el nem árulja, de abból, amit *Wekerle* két kihallgatása közben osztrák és közös kollégáival beszélt, következtetni lehet a kihallgatások tartalmára is.

Teljesen nyilvánvaló, hogy ő Felsége egyenesen óhajtott, hogy a jelen pillanatban *se itt, se ott kormányválság ne legyen* és hogy a magyar miniszterelnök igyekezzék osztrák kollégájával egyetemben megfelelő kibúvót találni.

Meg is találták. *Wekerle* belenyugodott abba, hogy az autonóm magyar vámtarifa most ne kerüljön a Ház elé. A tarifát az illetékes bizottságok le fogják tárgyalni, de a plénum elé nem fog kerülni, míg a kiegyezés iránt tisztába nem jöttek akár igenleges, akár nemleges irányban. Az osztrák kormányelnök viszont megígérte, hogy most már sietni fognak a tárgyalások lebonyolításával és hogy az osztrák kabinet tagjai nem fognak a választási kampány további során Magyarország ellen izgatató beszédeket mondani.

Ezzel persze a kiegyezés válságát nem szüntették meg, hanem csak elodázták és nyilvánvaló, hogy egyelőre mindkét kormány a maga diadala gyanánt fogja kiaknázni a sovány átmeneti megegyezést, pedig nem valószínű meg egyik kormány akarata sem, hanem érvényesült az uralkodó akarata és beigazolást nyert most is, hogy „suprema lex regis voluntas.” *A legelső törvény a király akarata.*

Kondor Ernő színháza

Aradiak a kabaretben.

Mariházy és Nyárai távozása.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 19.

Budapestnek egyik legérdekesebb színházi vállalkozása az a magas nivón álló, de mégis mulatószerű színház, melyet *Kondor* Ernő, az aradi szintársulat volt tagja a közel napokban nyit meg *Budapesti kabaret-színház* címen. Ennek a vállalkozásnak különös érdekességet kölcsönöz, hogy személyzetének elsőrendű tagjai nagyrészt aradi, vagy volt aradi színészek közül kerülnek ki.

Kondor Ernő *Bródy* Istvánt, az aradi színház volt titkárát vette társul maga mellé a vállalkozáshoz. Ketten kibérelték a Teréz-kör-

uton a volt *Lantos*-féle télikertetet s a kabaret céljainak megfelelővé alakították át.

A társulat szervezésénél *Kondor* Ernő első sorban az aradi színház két erősségére: *Nyárai* Antalra és *Mariházy* Miklósrá gondolt. Hosszas tárgyalások után *Kondor* Ernő ma Aradra érkezett és sikerült is a két művészrel a megegyezést létrehozni. *Nyárai* Antal évi 10.000 korona fizetésért leszerződött s ma este már el hagyta Aradot, ahol annyi sikert aratott. *Mariházy* Miklós évi 4800 korona fizetéssel szintén aláírta a szerződést. *Szendrey* Mihály beleegyezett, hogy *Mariházy* már e hó 23-án elhagyja a társulatot s egyben megígérte a népszerű művésznek, hogy bármely pillanatban visszaszerződött. *Kondor* Ernő mindkét művész egy évi fizetését már kellő módon biztosította is.

A kabaret-színház titkára minden valószínűség szerint szintén aradi ember lesz. Ezirányban a tárgyalások még folynak.

Faragó Géza, az Aradon is jól ismert fiatal festőművész szintén leszerződött a színházhoz konferencier-nek. Ez az állás tudniillik nem igényel színészi tanulmányokat vagy képességet, csak ötletességet. A konferencier dolga az, hogy az egyes számokat ötletes szavakkal vezesse be. A társulatnak még két tagja van, a kik nemrégiben aradi színésznők voltak: *Almássy* Lola és *Szilassy* Juliska. A primadonna szerepkörét *Szentgyörgyi* Lenke tölti be.

Az érdekes kis színház jövő hó 1-én nyílik meg. Helyérai meglehetősen magasak lesznek, de ezzel szemben a közönség mindenesetre érdekes és eredeti műsort kap, melyet elsőrangú erők mutatnak be. Különösen színházi körökben néznek nagy érdeklődéssel *Kondor* Ernő vállalkozása elé, amely a maga nemében az első Magyarországon.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Gróf Hamlet, színmű. Bemutató előadás. (Bérlés B.)
Csütörtök: Gróf Hamlet, színmű. (Bérlés C.)
Péntek: A harang, operett. (Bérlés A.)
Szombat: A harang, operett. (Bérlés B.)

Színházi érdekességek.

(Uj tagok. — Vendégszereplések.)

Régen szolgáltatott annyi érdekes újdonságot az aradi színház, mint amennyiről most van alkalmunk beszámolni. *Mariházy* Miklós és *Nyárai* Antal távozásáról más helyen emlékezünk meg. A két érdemes és kedvelt művésznek távozásával újra aktuális a társulat szervezésének kérdése.

Szendrey Mihály igazgató bizonyára a legnagyobb körültekintéssel jár el az új tagok megválasztásánál és tekintve az aradi színház színvonalát, megfelelő művészek szerződtetésének mi sem áll utjában. *Nyárai* utódjának megválasztásával *Szendrey* nem találkozik nehézségekkel. Két elsőrangú fővárosi művész is hajlandó az aradi szintársulat tagjai sorába lépni. *Szendrey* tárgyalásokat folytat *Ferenczy* Károlylyal, a Király-színház kiváló művészevel és *Kovács* Mihálylyal, a Népszínház régi, jeles tagjával, aki a főváros egyik legkedveltebb komikus. Ez a híradás ma bizonyára a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

A *Szendrey*-pár a jövő héten több napi vendégszereplésre utazik. Sz. Rontay Boriska három estén át vendégszerepel a jövő héten *Pozsonyban*. Eljátsza három legjobb szerepét a Tavaszbán, a Gül babában és a Bob hercegen. *Szendrey* Mihály *Pozsonyban* és *Sopronban* is vendégszerepel, ahol eljátsza egyik legművészebb alakítását: *Jesson* Hilaryt A tökéletes feleségben. A pozsonyi és soproni publikum kiváló műveltségben részesül a *Szendrey*-pár vendégszereplésével. *Szendrey*ék minden vendégfellépése valamely jótékony céllal van kapcsolatban.

A harmadik színházi érdekesség *Corfesco*

NAPIREND.

Február 20. Szerda. Róm. kath. naptár: Kántorböjt. — Protestáns naptár: Eleutér. — Görög-keleti naptár: február 7.: Partén. — A nap két 7 óra 2 perckor, nyugszik 5 óra 27 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézet (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Odón délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 óráig.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék.

Február 21. Az aradi kerékpárklub választmányi ülése este 8 $\frac{1}{2}$ órakor. — Az aradi postatisztviselők sport egyesületének ülése este 8 órakor (Városi sörcsarnok. — Az aradvidéki tanítóegyesület aradi fiókrizottságának ülése délelőtt 9 órakor (Polgári fiúiskola)

Február 23. Az aradi kaszinó egyetemes tanácsa (Fehér Kereszt.) — A világi ifjuság purim-estéje (Mátyás király szálloda)

Február 24. Az arad csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor. — Az aradi önkéntes tűzoltókar közgyűlése délelőtt 10 órakor (Tűzoltó lakanya.) — Az aradi iparosok első betegsegélyező- és temetkezési egyesületének közgyűlése délután 3 órakor. — Az aradi kereskedők takarékpénztárának közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A Victoria takarékpénztár közgyűlése délután 3 órakor. — A Vas Sándor hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.) — A paulisi olvasókör hangversenyyel és műkedvelői előadással egybekötött táncestéje este 8 órakor (Nagyvendéglő.)

Március 2. Az aradi turista-egyesület tréfás estéje (Iparosház.)

Március 3. Az aradi Lloyd-társulat estéje (Központi Szálló)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, február 19.

Az időjárás egyik napról a másikra változik. Nem mondhatjuk, hogy az ilyen idő a vetésekre kedvező, sőt már inkább károsnak minősíthető, különösen az esetben, ha folytatása leendő.

Azonban ez időszereint a vetések rendben vannak, ellenkező állítás a mezőgazdasági helyzet elferdítése.

A gabonaüzlet nem bír egészséges merdebe térni. Már hetek óta csekély eléréssel

az aradi piacon:

600 mm. buza 6.65—6.85.
400 mm. tengeri 4.30—4.40.
Névleges jegyzés:
Zab 6.40—6.50.
Árpa 5.70—5.80.
Rozs 5.40—5.50.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 19.

Kevés forgalom, jól tartott árak. Amerika $\frac{1}{8}$ magasabb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órat zárlat
Buza áprillisa	7.5—7.51	7.49—7.50
Buza októberre	7.80—7.81	7.86—7.87
Rozs áprillisa	6.83—6.84	6.81—6.82
Zab áprillisa	7.5—7.51	7.46—7.47
Uj tengeri	5.22—5.23	5.20—5.21

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	48.30
Magyar hitelrészvény	436.75
Leszámitolóbank részvény	533.50
Városi villamosvasúti részvény	331.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	187.—
Déli vasút	187.—
Orosz járadék	85.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 19

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 135—186 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 135—136 fillérig; könnyű páronként 50 kilogrammig terjedő sulyban 135—136 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 28 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 24—26 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 24 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. A hizott sertésüzlet irányzata: Kellemes.

IDEGENEK ARADON

Február 19

Fehér Kereszt szálloda. Rottenberger Jenő igazgató Budapest. — Czudar Lajos gyógyszerész Vinga. — Boer Géza erdőmester Szászváros. — Vasváry Aladár mérnök és neje Budapest. — Dr. Herceg Ferenc orvos Temesvár. — Hamerschlag Károly kereskedő Békéscsaba. — Hönig Jakab utazó Bécs. — Brenberg Henrik utazó Bécs. — Molnár Ignác utazó Bécs. — Stern Sámuel utazó Pécs. — Veisz Viktor utazó Budapest. — Varga Gyula utazó Budapest. — Horváth J. utazó Budapest. — Markstein S. utazó Budapest. — Scheiber Sándor utazó Budapest. — Darányi Ernő utazó Budapest. — Nagy S. utazó Budapest. — Hirsch Fülöp utazó Budapest. — Veisz Gyula utazó Budapest. — Jasser Frigyes utazó Budapest. — Garner Otmár utazó Budapest. — Németh Alfréd utazó Budapest. — Silberer Adolf utazó Budapest. — Reinhard Fülöp utazó Budapest. — Brüll Lajos utazó Budapest. — Herczeg József utazó Bécs. — Hemerka V. mos utazó Bécs. — Rottenberger Izidor utazó Bécs. — Major Károly utazó Bécs. — Szilágyi Arthur utazó Bécs. — Cz. Nagy József utazó Bécs. — Szabados Antal utazó Bécs. — Klein Simon utazó Nagyvárad. — Messzer Antal utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Dr. Nékám Lajos egyetemi tanár Budapest. — Dr. Flesch Hugó egyetemi főtitkár Budapest. — Dr. Bradeán Atanász járásorvos Lippa. — Dr. Klein Béla járásorvos Györök. — Deutsch Adolf birtokos és neje Szászrégen. — Topper Mór fakereskedő Szeged. — Schoor Mór fakereskedő Temesvár. — Lób Sándor gyáros Remscheid. — Suhek Odón utazó Budapest. — Fischer Sándor marhakereskedő München. — Molnár Armin becslő Budapest. — Kreuzhamer Leó gyáros Hamburg. — Jakobovics György gyáros Budapest. — Prihradny Henry huszárkapitány Kassa. — Ádám Gusztáv gyáros Hamburg. — Brachfeld Vilmos gyáros Szeged. — Juhász Béla hadnagy Versec. — Winter Károly kereskedő Nagyvárad.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet.

Szombat, 1907. évi február hó 20. éj.

Gróf Hamlet.

Vígjáték 5 felvonásban. Irták: Bernand Tristan és Goldfernaux André. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Houdan gróf	Marilái M.	Szabó	Faludi K.
Herbeller	Várnai Jenő.	Ivonne	Harmath J.
Baude Bovy	Déli Lajos.	Pépin báróné	Novák Irén.
Az orvos	Kulcsár L.	Herbelierne	Bácsné
Bucherand	Szathmári A.	Gréveceurné	Zalai Margit.
D'Avron	Beregi S.	Doly	Kőrössi Juci.
Könyvvezető	Borbély S.	Gréveceour	Benő Gizi

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Nagyváradon
egy férfi ruha raktár

azonnal

olcsón eladó.

Czim:

Kassowitz Fülöp

Nagyvárad,

Zöldfa-utca.

8639—1907.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-c. 39. §-a értelmében a f. évi I. negyed adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdményileg is felhivatnak, hogy a f. évi I. adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásait és munkás betegsegély-pénztári hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj- és adótartozásait azonnal, a f. évi I. adórészlet pedig február hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy az I. adórészletre nézve február hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejteni, s amennyiben ennek dacára az adó- és hadmentességi-díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számított 15 nap alatt nem törlesztetnek, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adni, Aradon, 1907. évi február hó 18-án.

A városi tanács.

3797—1907.

Hirdetmény.

Az 1880. évi XXVII. t.-c. alapján fizetendő hadmentességi díj kivétési munkálatok folytatásba vétetvén, felhívjuk mindazokat, kik:

1. mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból töröltetett;
2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelenségét nyilvánított;
3. a katonai szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, mely őt keresetképtelenné nem tette s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;
4. az 1868. XL. t.-c. alapján, mint családfenntartó felmentetett és az 1889. évi VI. t.-c. életbelépte után is bármely okból fel nem avatott;
5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díjfizetési kötelezettsége még tart, a város adóhivatalánál az e célra szolgáló s a városi adóhivatalnál ingyen kapható nyomtatványon 1907. évi március hó 22-ig:

a) polgári állását;

b) lakását;

c) ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesített;

d) azt az évet, melytől fogva a felmentés számítás, bejelentés és

e) a reá, esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik, a megelőző évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutassák.

Ezen kívül tartozik:

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t.-cikk 20. §-a értelmében a kirovándó hadmentességi díj három, egész hat-szoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt, változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t.-c. 4. §-nak 3-ik pontja értelmében ott, ahol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjkötelesnek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenve vallomásukat ugyanott tolba mondassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Arad, 1907. évi február hó 8-án.

A városi tanács.

Árlejtési hirdetmény.

A szinlyei gör. kel. román hitközség által 19.733 kor. 13 fillérenyi előirányzattal Szinlyén építendő templomnál teljesítendő: kőműves, ács, asztalos, lakatos, üveges és mázóló munkák biztosítására, nevezett hitközség képviselőtestülete.

1907. évi március hó 14-én, d. u. 2 órakor az ottani hitközségi iskolánál árlejtést fog tartani.

Az árlejtésen részt vevők kötelesek az előirányzott összeg 10% át készpénzben letenni az árlejtés megkezdése előtt.

A tervek, költségvetés és árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a lelkészi hivatalnál és az árlejtés előtt a helyszínen betekintheők.

Szinlye, (u. p. Zaránd) 1907. évi február hó 14-én.

Popovici Emil, s. k.
hitközségi elnök.

592

Lucfenyő

(*Picea excelsa*)

március 1-től, április végéig és az őszi ültetési időszakban a

Kisjenői főhercegi uradalom kertészeténél

(posta és vasutállomás helyben.)

Bármely mennyiségben kapható, 1—5 méter magasságig, darabja 1—5 korona. 100 darab megrendelése esetén 80—400 korona, csomagolás és va-utra szállítás ingyen.

Hirdetmény

a Pécskai Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága

ezennel közlésezi, hogy részvényeseinek folyó évi február hó 17-én tartott közgyűlésén hozott határozata értelmében a társaság részvénytőkéje 300.000 koronára felemeltetik, a következő módokat mellett:

1. Az eddigi 1500 drb (40 firt) 80 korona névértékű részvény 750 drb részvényre vonatik össze, az így keletkező 750 drb 160 koronás részvény, a tartalékalapból leendő pótlással 750 drb 200 koronás részvényre egészítették ki.

2. Ugyanakkor kibocsájtatik további 750 drb részvény 200 koronás névértékben. Ezen részvények teljes összességében a régi részvényeseknek bocsájtának rendelkezésére, úgy, hogy minden egy, az előbbi módon összevont, 200 korona névértékű részvény után egy további ilyen új kibocsájtású részvény jegyezhető.

3. Felhivatnak ennél fogva mindazok a részvényesek, kik az új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket

1907. február hó 20-tól 1907. március hó 15-ig

bezárólag, számszerint felsorolt kimutatás kíséretében az intézet pénztáránál, az üzleti órák alatt, lebélyegezés végett mutassák be és az első fizetési részletet ott eszközölik, mert ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható és a nem jegyzett részvények eladatnak.

4. A befizetések a következőképen állapították meg:

az elővételi jog bejelentése alkalmával, a bélyegilleték és részvényenként...	50 kor.
1907. május hó 15-ig további	50 "
1907. július hó 15-ig további	50 "
1907. szeptember hó 30-ig az utolsó részlet	50 "

5. Az új részvényesek az 1907. évre, a befizetés napjától számítva, 5% kamatot fognak élvezni, a részvényeik után megillető jogukat azonban már az 1908. évi közgyűlésen gyakorolhatják.

6. Amennyiben az összes kibocsájtandó 750 drb részvény a régi részvényesek által nem fog igénybe vétetni, fel van hatalmazva az igazgatóság, a visszamaradottakat 230 koronás árfolyam mellett eladni. Az így befolyó összegből, minden egyes részvény után 200 korona a részvénytőkéhez, 30 korona a tartalékalaphoz fog csatoltatni.

7. 1907. évi október hó 1-től fogva fognak az összevont részvények becsereztetni, valamint az új részvények kiadni.

609

a Pécskai Takarékpénztár Igazgatósága.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérezetű, bor és csemegefajta

fásoltványokat

bármily mennyiségben szállít:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 303

Telefon 229.

Telefon 229.

1867 - 1907.

Hirdetmény.

Az 1907. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztos által küldött összeírási jegyzék 6 darab ívét az általam jövedékről szóló 1889. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17 §-a értelmében 1907. évi február hó 18-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére, azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Reusz Sándor, Sulyok István, Gyurik Gyula, Németh Mihály, Odray Ant., Polónyi M. kik italmérési engedélyt nyertek, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek,

mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőséghez észrevételeket.

Arad, 1907. évi február hó 9.
A városi tanács.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában feltűnhetetlen

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Fagydaganatok elmulasztására

Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kiváló hatásu szer a Hajós-féle

Fagybalsam.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

Így kiáltanak ezren m-g ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fill.

„NEVER” amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyebázzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

Ismeretség híján

házasúrsra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre.	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, hazi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
---	---

AKI

eladni kíván

butort, szongorát, lort, gyümölcsöt, gabonát.	üzletet, műhelyt, lakást stb ; vagy
---	--

AKI

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterü- letet,	halászatot, telket, kocsit, lovat.
--	---

AKI

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Kis türelmes.

Bizon jó lett volna, de — az igazi
adóslevelet „minő a mienk“ hoz-
zánk méltóan kell kifizetni. Így
hát fehér ősz rózsá, ó jöjj vissza
egy szóra! Énis pá! 620

HÁLA

készítet engem, hogy minden
tüdő- és torokbajban szen-
vedéssel szívesen és díjtalanul
közöljem, mily módon szaba-
dult most már tanító fiam egy
egyszerű, olcsó és hatásos
termék által hosszadalmas
szenvetésétől.
K. Baumgartl, Gastwirt
in Neudorf bei Karlsbad.

Boros Béni-tér 1/a. szám alatt

ujjonnan épített házban egy nagy
üzlethelyiség azonnal kiadó. 596

Két gyermek mellé

német nevelőnő kerestetik. Cim a
kiadóhivatalban. 597

Lakás kiadó!

Magányos házban 4 szép szoba,
parkos udvarral május hóra kiadó.
Évi lakbér 250 frt. Továbbá egy
3 szobás lakás azonnal kiadó. Évi
lakbér 160 frt vízhasznalattal. Bő-
vebbet: Halász-utca 27. sz. 628

Irodai gyakornok

kerestetik. Ajánlatokat „Gyakor-
nok“ jellegével a kiadóhivatal to-
vábbít. 629

Üzletnek vagy műhelynek

alkalmas sarok utcai helyiség la-
kással együtt kiadó. — Bővebbet
Aranykéz-utca 20. szám.

Uj ház

négy 3 szobás modern lakással
eladó. Bővebet Flórián utca 14/a.
601

Tiszta vérű fekete angol kan

sertés fedezésre található Drasko-
vics Ferenénél külváros Választó-
utca 1. Ugyanott angol malacok
is kaphatók. 622

Vaszkó-Gilányi „Vezérkönyv“.

Segédkönyv magántanulóknak a
négy polgári osztályból való vizsga
sikeres letételére. A két kötet ára
8 kor. Kapható Ingusz I. és Fia
könyvkereskedésében Arad. 361

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadóhivatalunkban nagyobb
mennyiségű

filc (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Azonnali belépésre

alkalmazást nyer

alanti cégnél 2 jó modoru szor-
galmas vas- és fűszerkereskedő

segéd.

Csakis oly segéd urak pályáz-
hatnak, kik már nagyobb cő-
geknél tapasztalatot szereztek
és a román nyelvet is bírják.
Ajánlatokat címemre írek.

Steiner Ferenc

nagykereskedő 621

DÉVA.

Telefonszám 10.

Farsangi ujdonságok
megérkeztek!

Csipkék, csipke-szövetek, gások,
gás-szalagok, báli keztyük, báli
harisnyák, belépők, legyezők

nagy választékban.

Mindenféle batisztok olcsóbb mint
báhol óriási választékban.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD.

SZINHÁZ-ÉPÜLET SAROK.

Telefonszám 10.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a csodanyo
egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

346

radi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.

Újyes lapk'horodó pár felvétetik
a kiadóhivatalban.

73—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi ingyenfürdők fel-
állításához szükséges 18 drb. tölgyfa
ponton szállításának elvállalása
iránt folyó évi február hó 25-én
d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: Darabonként 700
korona, összesen 12600 korona.

Bánatpénzül leteendő a városi
pénztárnál a kikiáltási ár 10%-a
készpénzben, vagy elfogadható ér-
tékpapirokban és a letéti nyugta
az ajánlatokhoz melléklendő.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta
a fenti határidő letelte előtt nyuj-
tandók be s csak akkor vétetnek
figyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénzről szóló pénztári letéti jegy
mellékelve van, s ha az ajánlatot
tevő kijelenti, hogy az árlejtési
feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árelengedés vagy felülfi-
zés százalékokban fejezendő ki.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Az ezen feltételektől eltérő aján-
lat figyelembe nem vétetik.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1907. évi február hó 18-án
tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel s. k.
aljegyző.

71—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Baross-parki kioszknak
1907. évi január hó 1-től számi-
tandó 3 évre való bérbeadása iránt
folyó évi február hó 25-én d. e. 10
órákor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 800 korona évi
bér.

Bánatpénzül a kikiáltási ár
10%-a készpénzben vagy elfogad-
ható értékpapirokban a városi
pénztárnál letétbe helyezendő.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyujtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénzről szóló pénztári letéti
jegy mellékelve van, s ha az aján-
latot tevő kijelenti, hogy az ár-
verési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

A kikötött feltételektől eltérő
ajánlatok figyelembe nem fognak
vétetni.

Arad szab. kir. város gazda-
sági székének 1907. évi február hó
11-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.